Dayanışma

TEMMUZ 1985 SAYI: 36 2,-DM

Sol Birlik'in Paris toplantısından bir görünüm

Polise yeni yetkiler veren yasa yürürlüğe girdi

Faşizmin kurumlaşmasında yeni bir adım daha

● Yasa polise kişinin özel yaşamını yönlendirme, ahlâki değerlerine kendi yorumunca müdahele imkânını tanıyor. İşkence "ilk sorgu" aşamasının vahşeti olmaktan çıkarak yargılama sürecinin bir parçası olarak yasallaşıyor.

Polisi sınırsız yetkilerle donatan yasa Evren tarafından onaylandı ve yürürlüğe girdi.

Önce şunu sormak gerekiyor: Bu yasaya kim, neden gerek gördü?

Cevabı kolay bir soru. Yasayı Evren cuntası, ordu istedi. Hükümet ne edip edip bu yasayı çıkarmak zorundaydı. Zaten bu yasaya Özal'ın karşı olması da beklenemezdi.

Yasa, kademeli olarak kaldırılan sıkıyönetimin yerine güçlü bir silahlı kuvvet geçirmeyi amaçlıyor. Özal "sıkıyönetimin kaldırılmasından doğacak boşluğu" bu yasayla doldurmayı düşündüklerini söylüyordu. Hukuka göre değil, keyfi yoruma göre sınırsız müdahale gücü ve yetkisi olan (tıpkı sıkıyönetim gibi) bir polis gücü ancak sıkıyönetimin görevlerini üstlenebilirdi.

Peki bunca gürültü neden koptu?

Bu sorunun cevabı ilkine göre biraz daha karmaşık. Bugüne dek cuntayı destekleyen güçler de dahil Avrupa'da yasaya şiddetli tepkiler yükseldi. Onlar için bu yasa, "demokrasiye gidiş"in önüne dikilen bir "engel"di. HP de bu tür bir "muhalefet"le, kendince puan toplamaya çalıştı.

Ancak gözden ırak tutulmaması gereken husus, yasaya yönelik yaygın tepkilerin ço-

(Devamı 9. sayfada)

Özal'ın kaba antikomünizmi

● DİSK ve Barış Derneği yöneticilerini keyfince suçlayan Özal, antikomünizmin dozunu artırarak ABD'ye göz kırpıyor ve ilave ekonomik prim istiyor

Turgut Özal bir Amerikan gazesesine verdiği demeçte DİSK'in "komünistlerden mali yardım gördüğünü" ve "anarşiyi finanse ettiğini" belirtmiş ve Barış Derneği için "gizli faaliyet gösteren komünist örgüt" iddiasını ileri sürmüştür. *(Devamı 9. sayfada)*

Sol Birlik geceleri başarılı geçti

● Paris, Kophenhag, Basel ve Berlin'de yapılan toplantılara binlerce kişi katıldı.

Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde oluşturulan Sol Birlik Komiteleri tarafından düzenlenen 15-16 Haziran'ın 15. yıldönümü kutlama toplantıları başarılı geçti.

1 Haziran tarihinde Paris'te düzenlenen ve 1000 civarında Türkiyeli'nin izlediği gecede Sol Birlik adına konuşma yapan TİP Genel Başkanı Behice Boran, konuşmasında; Türkiye'de işçi sınıfının ve tüm emekçi katmanların ağır bir baskı altında olduğunu, Türkiye ve T.Kürdistanı'ndaki bu baskı ve katliamlardan, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik bunalımdan kurtulmanın yolunun faşizmi alaşağı etmekle mümkün olacağına değinerek, faşizmi iktidardan göndermenin yolunun antifaşist güçlerin faşizme karşı birlikte mücadele etmesinden geçtiğini ve Sol Birlik'in bu yolda atılan tarihi bir adım olduğunu vurguladı.

Başta Fransa Komünist Partisi ve diğer ülke işçi sınıfı partilerinin temsilcilerinin de hazır bulunduğu gecenin kültür bölümünde sanatçıların ve folklör ekiplerinin sunduğu program ilgiyle izlendi.

22 Haziran'da İsveç'in Basel şehrinde Sol Birlik komitesi tarafından düzenlenen 15-16 Haziran kutlama gecesine 800'ün üzerinde izleyici katıldı.

DİSK Yönetim Kurulu üyesi Yaşar Arıkan gecede yaptığı konuşmada Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran

(Devamı 9. sayfada)

Gerçek Münih Komitesi'nin daha önce Münih'te düzenlediği bir toplantıdan görünüm.

TSİP'in Münih toplantısı 15 Haziran'da yapıldı

15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 15. ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin 11. kuruluş yıldönümü Münih'te bir toplantı ile kutlandı.

Toplantıda parti adına yapılan konuşmada "15-16 Haziran'ı yaratan sınıfın bugün çok daha deneyimli olarak faşizme karşı demokrasi mücadelesinin içinde ve başında ol-

(Devamı 9. sayfada)

Dayanışma

Sodep mitingi ve arkası

● Evren; "Bu bize ders oldu" diyerek izinli mitinglere bile tahammül etmeyeceklerini açıklamış oldu. Evren'in "izni kadar" muhalefet sürekli ve kalıcı olamaz.

● "Boş tencereler" Özal'a gösterildi. Sorumlular arasında o da var. Ama bugün halkımızın baş düşmanı Cunta'dır. SODEP eğer halkın çıkarlarını savunacaksa, muhalefetinin yönünü Kenan Evren diktatörlüğüne yöneltmek zorundadır.

9 Haziran'da yapılan SODEP mitingine geniş açıdan bakmalı. İzinli yahut izinsiz, halk kitlelerinin taleplerini yansıtan her eylem demokrasi mücadelesinin yararınadır. SODEP mitingi de, geniş katılım sağlaması, emekçilerin sıkıntılarını duyurması ve yığınların demokrasiye sahip çıkmalarını vurgulaması yönünden yararlı olmuştur.

Ama günümüz şartlarında herşeyi iyi tartmalı, gerçeği gözden kaçırmamalıdır. SODEP mitingini de doğru değerlendirmeliyiz.

Halkın "tenceresi boştur" fakat sorumlusu Özal değil Cunta'dır. Tencereler "kıtlıktan" değil, faşizmden ötürü boştur. Asıl sorumlu Cunta'dır.

Bugün "ekmek" istemek tek başına hiçbirşey ifade etmez. Ekmek ve özgürlük aynı şeydir. Her ikisini de gaspeden güç Cunta'dır.

"Önce Özal, sonra Cunta" demek kurnazlık değildir. Özal'ın alternatifi, rejim değişmese de bulunur. Cunta'ya alternatif bulunabilir. Bu DEMOKRASİDİR.

Muhalefet süreklilik ve kalıcılık ister. SODEP mitinginin arkası nedir, ne gelecektir? Yeni bir miting için yeni bir izin mi beklenecektir? "Tısss"layan, rejimin subaplarıdır, rejime indirilecek darbelerin sesi esas alınmalıdır, o nereden gelecektir?..

"Boş tencere" mitingi!.. Evet ama bundan ne çıkar ve ne çıkmalıdır. Şili halkı dört yıldan bu yana "boş tencere" mitingleri yapmaktadır, hem de izinsiz. Ama Şili halkı bunu faşizme karşı yürüttüğü gözüpek mücadelenin moral sembolü olarak görüyor. Başka ve sürekli, hem de "izinli" yahut "izinsiz" keyfiyetini gözetmeyen bir mücadele anlayışına ihtiyaç var. Bu sadece SODEP'in işi olamaz. Yığınların işi olabilir.

Yığınların SODEP'e yahut DYP'ye yahut DSP'ye dönük coşkularına da aldanmamak gerekir. Yığın coşkusu, somut istemler temelinde ve baş düşmanı bilinçle ayırdedip ona karşı yükseliyorsa demokrasi hedefini görebilir.

Yığınlara bu hedefi göstermek, kendilerini yığınlara umut odağı olarak sunanların, aynı zamanda kararlı birer demokrasi savunucusu olmalarıyla mümkündür.

SODEP'in savunduklarının bir kısmı ile demokrasi güçlerinin savunduğu taleplerden bir kısmı çok denk düşüyor olabilir, fakat yetmez. SODEP'in demokrasi istemindeki samimiliğin ve kararlılığın ölçütü, elbette ki komünistlerle, sol güçlerle, demokrasinin tutarlı savunucularıyla hemen bugün işbirliği yapması da değildir. Bunun ölçütü, kendi taleplerinin gerçekleşmesinin önündeki SOMUT faşizm engelini de yığınlara göstermesi, öngördüğü siyasi demokrasi çerçevesini açık seçik anlatmasıdır.

SODEP için doğru olan, DSP için de doğrudur, —eğer faşizme karşı olduğu varsayılacaksa— DYP için de...

Kuzey Kıbrıs seçimlerinde sol gücünü gösterdi

● Kuzey Kıbrıs'ı Adanın bütünlüğünden adım adım koparma planı Adadaki Türklerin baskı altına alınmasıyla birlikte yürütülüyor.

Kıbrıs'ın kuzeyinde Türk ordusu tarafından kontrol altında tutulan Türk kesiminde son bir ayda üç "seçim" yapıldı. İlerici güçlerin karşı çıktığı anayasa referandumda kabul edildikten sonra başkanlık seçimleri 9 Haziran'da gerçekleşti. Denktaş bu seçimlerde oyların % 70'ini alarak

(Devamı 9. sayfada)

CTP Genel Başkanı Özker Özgür

F. Almanya'da rövanşist çığlıklar yükseliyor

● SPD, Yeşiller ve DKP hükümetin beslediği "rövanşist" eğilimlerin yarattığı tehlikeye dikkat çekti.

15-16 Haziran'da Hannover'de "Silezyalılar Buluştular"! Buluşmaya F.Alman Başbakanı Kohl, CDU ve CSU partilerinden yönetici ve milletvekilleri, F.Alman milliyetçisi çeşitli gruplar ve NDP (Nasyonal Alman Partisi) taraftarları katıldılar.

Buluşmanın anlamı şuydu: Bugün Polonya toprakları arasında bulunan Silezya'nın "F. Almanya'ya ait olduğunu" vurgulamak. Bu, düpedüz F.

(Devamı 9. sayfada)

Türkiye Kürdistanında askeri yığınak

● Türkiye'nin yayılma rüyası ve jandarmalık hevesi yoğunlaşıyor.
● Evren-Özal rejimi bölgede ilerici güçleri tehdit ediyor.

Türk ordusu Türkiye-İran-Irak sınır üçgeni Seydkan bölgesine askeri yığınak yapıyor. Aynı bölgeye Saddam da yeni askeri birlikler gönderiyor.

Bu bölgede binlerce Kürt ailesi yaşıyor. Irak ordusundan kaçan yurtsever subay ve erler de CUD'un (Irak Ulusal Demokratik Cephesi) himayesinde bu bölgede barınıyorlar.

Ankara'daki faşist yönetim, Mayıs 1983 ve Ekim 1984'te giriştiği fakat yenilerek çekilmek zorunda kaldığı Kürdistan'da bu kez daha geniş bir askeri harekatın planlarını, Saddam'la işbirliği içinde hazırlıyor.

ABD "Senato Dış Yardım Komisyonu" başkanı 18 Haziran günü yaptığı konuşmada Türkiye'deki yönetimin "emperyalizm uşaklığı" yanına çok açık bir dille lâf dokundurarak, "Türkiye yardımlarımızın bedelini ödemek için ABD'yi daha çok desteklemeli, yanımızda olmalıdır" uyarısında bulunmuştu. Bu, Evren-Özal rejiminin önüne yeni ve somut işbirlikçi görevler koymak anlamına geliyordu.

(Devamı 9. sayfada)

Irkçılığa karşı muhteşem gösteri

Geçtiğimiz ay Fransa'nın 25 kadar siyasi, mesleki ve kültürel kuruluşunun sanatçılarla birlikte ırkçılığa karşı, "SOS-Racisme" adı altında ve festival tarzında Paris'te düzenlediği demokratik nitelikteki gösteri Fransa'da

(Devamı 9. sayfada)

S.Arabistan yabancı işçileri ülkelerine geri gönderme planları içinde

Geçen sayımızda Libya'da çalışmakta olan bir işçi ile yapılan söyleşiyi aktarmış ve yabancı ülkelere giden işçilerimizin sorunlarına değişik bir yerden ışık tutmak istemiştik.

Bu sayımızda ise, son zamanlarda Türkiye basınında baş konu olan Türkiye–Suudi Arabistan dostluğu temasına rağmen, orada çalışmakta olan işçilerimizin ne denli zorluklar içinde olduğunu aktarmak istiyoruz.

Uzun bir süreden beri Suudi Arabistan'da çalışmakta olan bir okurumuzun hazırlamış olduğu yazıyı sunuyoruz.

Dünyanın ve Ortadoğu'nun en zengin ülkelerinden biri olarak bilinen S.Arabistan'da, son zamanlarda ülke içinde başgösteren ekonomik bunalımın sonucu olarak büyük bir işsizlik ortaya çıkmıştır.

Bilindiği gibi beş yıldan beri devam etmekte olan Irak-İran savaşı bütün Ortadoğu ülkelerini büyük ölçüde etkilemiştir. Savaş, özellikle Körfez ülkelerini ekonomik alanda olsun, genel siyasi ve diplomatik ilişkilerde olsun bir bunalıma ve çıkmaza sürüklemiştir. Bu genel etkilenme iki yönden olmuştur diyebiliriz.

Birincisi, bütün Körfez ülkeleri Irak Saddam yönetimine olağanüstü yardımlarda bulunmuşlardır. Bu yardımı ABD özellikle kışkırtmaktadır. İkincisi, bilindiği gibi, Körfez ülkelerinin tek gelir kaynağı petrol üretim ve ihracatıdır. Bu ihracatın tümü Basra Körfezinden yapılıyordu. Savaş yılları boyunca Basra Körfezi tehdit altında kalmış ve dahası zaman zaman savaşan ülkelerce yasak bölge ilan edilmiştir.

Tabii bu arada bütün körfez ülkelerinin petrol ihracatı tamamiyle aksamamışsa da, % 50'lik bir azalma göstermiştir. Suudi Arabistan ise dört yıldır Irak hükümetine silah sevkiatını aralıksız sürdürmektedir. Bunun yanında olanakları elverdiğince maddi yardımı da esirgememektedir. Bu yardımların bütçede yarattığı açıkları kapatabilmek için tabii ki petrol üretimini ve ihracatını artırmak gerekiyor. Ancak dünya petrol piyasasındaki bunalım da buna elvermemektedir. Petrol fiyatları son yılların en düşük seviyesinde seyretmektedir. Bunun yanında S.Arabistan sanayi alanında hiçbir ilerleme sağlayamamış olduğundan, bütün pazar alanlarında dışa bağımlıdır, ve bu da ülke ekonomisinde türlü problemlerin doğmasına sebep olmaktadır.

Suudi Arabistan'da şu anda mevcut yabancı işçi sayısı 7 milyonu aşmış durumdadır. Bu rakam hemen hemen S. Arabistan'ın nüfusu kadardır. (Suudi Arabistan'ın nüfusu 9,5 milyondur) Ülkedeki yatırım genellikle inşaat alanındadır. Ülkeye "modern" bir görünüm kazandırabilmek için yeni şehirler ve yollar planlanmaktadır. Yabancı işçilerin % 80'i bu iş sahalarında, % 15'i sosyal dairelerde ve % 5'i de basit sanayi iş kollarında çalışmaktadırlar.

Suudi Arabistan krallık hükümetinin 1984 yılı bütçesinin 1983 bütçesine göre 1 milyar riyal daha fazla açık verdiği bizzat kral Fahd tarafından açıklandı. Bu açıklama S.Arabistan halkında büyük bir tedirginliğe yolaçtı. Krallık tarihinde bugüne kadar böyle bir açıklama yapılmamıştı. Önceki dönemlerde bütçe açık verdiği zaman resmi açıklama yapılmaz, tasarruflardan kısıtlama yoluna gidilirdi.

Resmi açıklamanın ardından devlet bankaları daha önce halka açmış oldukları kredi oranını % 50 kısıtladılar. Yerli ve yabancı şirketlerde de büyük oranda kısıtlama yoluna gidildi. Ayrıca şu anda sermayesini devlet yardımıyla sağlayan küçük işletmeler de yine aynı nedenden iflasla yüzyüzedirler. Ayrıca sosyal yardıma muhtaç olan Suudi Arabistanlıların durumu ise günden güne kötüye gitmektedir. Bu kesim, nüfusun % 75'ini oluşturmaktadır.

Bu krizin sonucu olarak krallık hükümeti 1984 yılının sonlarında ülkeye işçi girişini tamamiyle durduracağını ve ülkede mevcut yabancı işçilerin ilk etapta yaklaşık 1 milyonunun ülkelerine geri gönderileceği resmen açıkladı. Bu ülkede kalıp çalışmaya devam edenlerin sosyal hakları —her ne kadar kısıtlı ise de— şu anda tamamiyle askıya alınmış durumda. Bırakınız sosyal hakları, işçilerin aylık ücretleri dondurulmuş ve hatta kısıtlama yoluna gidilmiştir.

Yabancı işçilerin sosyal haklarını savunan MAKTEP-ÜL AMEL (İşçi Hukuk Mahkemesi) daha önceden işçilerin, emekçilerin sosyal haklarının bir kısmını savunup, elde edebiliyordu. Fakat son zamanlarda Maktep-ül Amel'e şikayette bulunan işçi baskı görüyor, hapise atılıp bir iki ay süründürüldükten sonra sınırdışı ediliyor.

Şu anda ülkede bulunan bütün yabancı işçiler bu zor şartlar karşısında şaşkınlık içindedirler. Çünkü iş mahkemesine şikayette bulunursa başına geleceklerden öte sınırdışı edileceğini bilmekte, bulunmazsa bunca emeğinin gasp edildiğini bilerek susmak zorunda kalıyorlar. Şunu da belirtelim ki, Suudi Arabistan iş kanunları başka hiçbir ülkeye benzememektedir. Bu ülkedeki yabancı işçiler müesseselerinin, şirketlerininin veya kendi kefilinin izni olmadan bir şehirden başka bir şehire iş aramak amacıyla olsun, ziyaret amacıyla olsun gidemezler. Bırakalım şehirler arası iş aramayı, bulunduğu şehirde dahi kefilinin veya müessesesinin izni olmadan istediği işi bulup da çalışması mümkün değildir.

Bu arada en önemli noktalardan birisi de Suudi Arabistan'a işçi sıfatıyla çalışmak için geliş şekillerinin Avrupa veya diğer ülkelere gidişle hiç bağdaşmamasıdır. Türkiye'den herhangi bir Avrupa ülkesine gidebilmek için İş ve İşçi Bulma Kurumu'yla çıkışlar sağlanıyor. Ama Suudi Arabistan için bu kurumun işlerliği yoktur. Olsa dahi Arabistan'a gelindiğinde hiçbir faydasının olmadığını görüyoruz. Çünkü Türkiye ile Suudi Arabistan arasında işçiler için sosyal ve iş güvenliği anlaşması yoktur. Bu yüzden işçilerimiz S.Arabistan'a gelebilmek için aracılara —S.Arabistan'dan işçi vizesi getirenlere— büyük miktarda para ödeme zorunluluğunda bırakılmışlardır. Bu miktar pasaport masrafları, sağlık raporu masrafları vb. hariç 700-800 bin TL'dir. Bu parayı ödedikten sonra pekçok kişinin gelemediğini, aracı tarafından dolandırıldığını da belirtmek isteriz. Çünkü son zamanlarda sahte aracılar da çoğalmıştır.

Açlık ve sefalete terkedilmiş işçimiz, emekçimiz ve köylümüz bunca parayı sağlayabilmek için ineğini, tarlasını satmakta veya faiz karşılığında para almaktadır. Bunca parayı ödeyip de gelenler ise sokak başlarında terkedilmekte veyahut da getirildikleri müessese veya şirketçe Türkiye'de anlaştıkları çalışma şartlarının dışında daha fazla mesai saati çalışmaya zorlanmaktadırlar. Bunca masraflara katlanarak gelen yabancı işçiler ya dayatılan bu şartları kabul edecek —ki çoğu çaresiz ediyor— ya da soluğu Maktep-ül Amel'de alacaktır. Ne yazık ki burada da haklarını savunamadığını daha önce belirtmiştik.

Şu anda tekelleşmiş şirketlerde durumun daha kötü olduğunu görmekteyiz. Bu şirketlerde çalışan yabancı işçiler 4-5 aylık ücretlerini alamamış durumdalar. Devlet, kredi ve yatırım hacminde büyük bir kısıtlama yoluna gittiğinden, hem iş sahaları daralmakta, hem de sermayelerini değişik iş sahalarına, başka yatırım alanlarına yöneltdiklerinden işçi ücretlerini ödemede gecikmeler olmakta ve dahası işçi haklarını tamamen gaspetme eğilimleri ortaya çıkmaktadır.

Bu şirketler —başta ENKA, STFA gibi Türk şirketleri olmak üzere— bu belirttiğimiz yöntemlere geçmişlerdir. Bu şirketlerden haklarını alabilmek için yüzlerce işçi mahkeme kapılarında sıra olmuşlardır. Tabii, bilindiği gibi sonuç her zaman işçilerin aleyhinde sonuçlanmaktadır. Ayrıca, S.Arabistan'da toplu bir şekilde mahkemeye gelip, toplu şikayette bulunmak başlı başına bir suç unsuru teşkil etmektedir. Çünkü S.Arabistan'ın şeriat kanunu toplu şikayeti "grev" olarak nitelemektedir. Yani bunu işçilerin işverenlere değil de devlete karşı bir ayaklanma olarak yorumlamaktadırlar.

Öte yandan şirketinden serbest iş arama izni alan işçi bu lütuf karşılığında şirketten alacağı ücretin bir kısmını —en az 4-5 bin riyal— şirkete ödemesi gerekiyor. Şimdiler de yeni bir iş bulmak, aslanın ağzından ekmeği almaya benziyor. İş bulunabilse bile, işçi kefaletini taşıyacağı müesseseye 2-3 bin riyal ödemek zorunda kalıyor. Aksi halde kendini sınırdışında buluyor.

Bu arada yabancı işçiler üzerindeki baskılar günden güne artmakta, yabancı işçi evlerine baskınlar düzenlenmekte, belediye otobüslerinden şehir içi taksilere kadar aramalar yapılmaktadır. Bu operasyonlar öylesine azgınlaştı ki, sokakta yürürken dahi polisler rastgele insan çevirmekte, ikamet ve çalışma kartını istemekte, bunlar işçinin üzerinde bulunmazsa bir hafta süresince hapiste tutulmaktadır. Dahası bin riyal para cezasına çarptırılmakta ve şirket işçisine sahip çıkmazsa hapisten sonra hemen sınır dışı edilmektedir. Tabii bu arada o işçinin şirketten alacağı aylık ücretleri veya başka sosyal hakları varsa hepsi şirkete kalmaktadır.

Ayrıca son zamanlarda krallık hükümetinin resmi açıklamalarına göre, herhangi bir yabancı işçinin oturma süresi —eskiden hiçbir karşılık ödemeden yapılmasına karşın— 1000 riyal ödeme yapı-

(Devamı 9. sayfada)

BAKIŞ

E.Mahmut Soner

Polis Yasası'ndan Barış Derneği'ne

EVREN-ÖZAL rejimi marifetlerini sergilemeyi sürdürüyor. Bu arada sergilediği hödüklük ve ahmaklık örneklerinin haddi hesabı yok!

Meclisteki göstermelik "muhalefet"i bile kıpırdanmaya sevkeden Polis Yasası rejimi işletenlerin de, bekçilerinin de "demokrasiye geçiş dönemi"nden ne anladıklarını, faşizmin sultasını sürdürmeye ne denli bel bağladıklarını bir kere daha gözler önüne serdi.

"Askeri kışlasına çekiyoruz" diye şimdi polisi büsbütün halkın üzerine salıyorlar. Askerin yerini polis alacak, sıkıyönetim yine kalacak! Askerler diledikleri gibi hükmetmeye öylesine alışmışlar ki, sıkıyönetim kalkarsa doğacak "otorite boşluğu"nu doldurmak gerekirmiş. İnsan haklarının çiğnenmesine, her türlü demokratik hak ve özgürlüğün gaspına "hukuki" süreklilik sağlamak demokrasiye geçişin "gereği" imiş. Özal'ın İçişleri Bakanı, "Polis Yasası'nı halkın demokratik haklarını korumak için çıkarıyoruz" diyebilmiştir...

Devam edelim. Türkiye'nin üye olmak istediği Avrupa Topluluğundan Polis Yasası'na doğal olarak sert tepki geliyor. Buna Türkiye'nin başbakanı olacak adamın cevabı: "Terbiyesizlik etme!" Ayıbı üzerinde yakalanan terbiyesiz, başkasına terbiye dersi veriyor. Ve birkaç çuval inciri birden şey ediyor. Türkiye'nin bugünkü koşullarında bir tür siyasi terbiye yöntemi olduğu söylenebilir...

Aynı Özal, değiştirmek istediği Emeklilik Yasasıyla ilgili olarak, "Emekli olunduktan sonra beş yıl maaş almak yeterlidir" diyerek yurttaşlara, ömrünü çalışmakla geçirip de şimdi üç-aylık'larından gayri bir geliri olmayan milyonlarca insana ömür biçecek kadar pervasızlaşmıştır. Emekli Sandığını, yani ekonomiyi iflastan kurtarmanın bahasını emeklilerin hayatlarıyla ödemeleri gerektiğini söyleyebilmek, Özal'ın yıllar süren holding ve devlet yönetiminde edindiği terbiyenin bir icabı olsa gerek...

Bir inci de Evren'den: "SODEP'in İstanbul mitinginde sıkıyönetime rağmen istemediğimiz sloganlar atıldı. Bu bize ders oldu." Elbette! Miting meydanında "Evren Paşa Çok Yaşa!" diye bağrılmaması çok ağrına gitmiş olmalı. Bir daha miting yaptırmayacak...

Yine Özal'a dönelim. DİSK ve Barış Derneği davalarının "sanık"ları hakkındaki beyanlarıyla yine tam bir siyasi terbiye örneği verdi. İşveren sendikası MESS Başkanı ya da karşı-devrim odağı Aydınlar Ocağı üyesi ağzıyla konuşmadan edemiyor. Bravo! Fikriyle zikri birbirini tutuyor...

Bunlar hemen akla gelen birkaç örnek. Türkiye'yi yönetmeye kalkan faşist kafanın nelere "kaadir" olduğunun eşi menendi bulunmaz örnekleri. Yeni Polis Yasası'na böylesine ihtiyaç duymalarından daha doğal ne olabilir?

GERÇEK gazetesinden fabrika haberleri

ASLAN ÇİMENTO'DA DİRENİŞ

Geçen ay içinde Hereke Aslan Çimento'da müteahhide bağlı işçilerden 30 kadarı müteahhidin asgari ücret politikasını protesto ederek ücretlerin az olması sebebiyle direnişe geçmişlerdir. Polis direnişçi işçilerden 5 kişiyi götürmüş, işçilerle polisler arasında sert tartışmalar olmuştur. İşçiler "hakkımızı alana kadar direneceğiz, yılmayacağız, hiçbir şeyden korkmuyoruz" demişler ve polislere "eğer asgari ücretle çalışmak isterseniz, buyurun siz çalışın" demişlerdir. Polisler de "biz size birşey demiyoruz" diyerek 5 kişiyi alıp götürmüşlerdir.

SODEP Gebze teşkilatında 10'a yakın yönetici ve üye direnişçi işçileri desteklemek için gelmişler, bunu duyan SODEP Disiplin Kurulu bunların üyeliğini düşürmek için olağanüstü toplanmıştır.

Aslan Çimento'da asıl patrona bağlı işçiler de bu işçileri destekleyeceklerini söylemişler, öğle yemeğini tabaklara alıp ayakta yemek yiyerek veya daha değişik yollarla direnişçi işçilerin yanlarında yer alacaklarını belirtmişlerdir.

Bir Gerçek Okuru

TATİL GÜNÜ HANGİSİ?

Eyüp Topçularda kurulu Mehmet Üretmen fabrikalarında çalışan işci sayısı 2 bindir. İşçiler iki vardiya olarak çalışmaktadırlar. Eski sendika DİSK Maden-İş şimdiki yeni sendikaysa faşist Çelik-İş sendikasıdır. İşverenin zorla dayatmasıyla, tehdit ve şantajıyla işyerine girmiştir.

Ve işte demokrasi ve toplu sözleşme özgürlüğü teraneleri yapan ve ağızlarından düşürmeyen hükümet ve borazanları, ülkemizdeki nice büyük işletmelerden birisi olan Mehmet Üretmen fabrikalarında acaba bir yıldır niçin toplu sözleşme yapılmamıştır? 2 bin işçiyi açlığa, sefalete sürükleyen işveren bu kadarı da yetmezmiş gibi tehdit, şantaj ve zorbalığa başvurmaktadır. İşçiler defalarca sendika temsilcilerini göndermiş anlaşma yapmak için, fakat işveren her defasında YHK'nun yüzde yirmi beş artı ikibin beşyüz liradan kuruş yukarı çıkmanın sözkonusu olamayacağını belirtmiştir. Ve sendika temsilcilerine tehditler savurarak (külhanbeyi cinsinden) "gidin hakkınızı nereden ararsanız arayın, benden bu kadar" demiştir.

Nitekim işçiler kendilerine 82 Anayasası'nın verdiği kısıtlı olanakları zorlayıp, gitmediği devlet dairesi kalmamış, meseleyi en son Çalışma Bakanlığına kadar götürmüşlerdir. Bakanlık da olumsuz yönde, meseleyle ilgilenmemiştir. Son çare olarak da faşist devletin başı faşist Kenan Evren'e başvurmuşlardır. O zat da işçi temsilcilerini kendisine muhatap görüp kabul etmemiştir. İşçiler sorunlarına nereden çare bulacaklarını bilmez vaziyette yapayalnız kalmışlardır. M.Üretmen fabrikalarındaki işçiler ikamet ettikleri semtlerde bakkala, kasaba, manava borçlarından ötürü kapıları aşınıp hakarete ve aşağılanmaya maruz kalmışlardır. Bu da yetmezmiş gibi işveren resmi tatil günü olarak kabul edilen Cumartesi ve Pazar günleri normal günlermiş gibi işçileri çalıştırmak istemektedir ve işçilere tatil gününü çalışma günleri içinde, işverenin belirlediği bir günde gruplar halinde verecekmiş. Tabii bu işverenin kendi hesabı. İşçiler ise zaten toplu sözleşme yapamamaktan öfke dolu, işverenin bu isteğini işçilerin tamamı geri çevirmiştir ve işçiler nihayet bu düzenin, bu sistemin kimlerin çıkarına hizmet ettiğini geç de olsa anlamışlardır.

Demokratik ilkelerin, toplu sözleşmelerin ve demokratik her türlü özgürlüklerin geri alınması için birleşelim.

Bir İşçi

SENDİKACI DEĞİL UŞAK

Ben, Çerkezköy Narin Mensucat Fabrikasında çalışan bir Gerçek okuruyum. Bölge, önemli bir sanayi bölgesi olup, diğer işkollarının dışında tekstil işkolunda 7 bine yakın işçi çalışmaktadır. Hepsi de teksif sendikası üyesidirler.

Bizler, 4,5 yıldır faşizmin karabulutları altında açlıkla boğuşurken, işten atılma korkusuyla yaşarken Teksif sendikasının başkanı faşist Dursun Ali Balçık'ın nasıl yaşadığını sizlere anlatacağım. Çerkezköy'deki tekstil işveren vekilleri Akip fabrikası müdürü Necati bey, Narin fabrikası müdürü Erdem bey (Halit Narin'in kayınbiraderi), Dinarsu fabrikası müdürü Ömer bey, Yünsa fabrikası müdürü Fikret bey birleşerek sendika başkanı Dursun Ali Balçık'a dört katlı, dayalı döşeli ev yaptırdılar. Altına en lüksünden bir araba verip, cebini parayla doldurdular.

Karşılığında ne istediler, ne yapıyorlar? Fabrikalarda 7-8 yılını doldurmuş ilerici arkadaşlarımızı işten atarak sokağa döküyorlar. Bu arkadaşlarımızın başka fabrikalarda işe girmelerini önlemek için fişliyorlar. İşten atılan arkadaşlarımız kahve köşelerinde kara kara düşünürken, evlerinde çoçuklar açlıktan kıvranırken, Dursun Ali bey ve ailesindekiler kral gibi yaşamakta. Faşist Dursun Ali Balçık ve efendileri de hergün biraraya gelip bizlere yeni yeni kefenler biçmekteler.

Ben bir Gerçek okuru olarak gördüklerimi dilimin döndüğünce anlatmaya çalıştım. Şimdi Gerçek okurlarına, sınıfımdan olanlara sesleniyorum. Düşünenlere, aydınlara, insan olanlara sesleniyorum. Gelin birleşelim. Ensemizde yıllardır boza pişiren bu kan emicilere kim olduğumuzu gösterelim. Çünkü biz birlik olup onları atmazsak onlar kendiliğinden gitmeyeceklerdir. Onları ancak örgütlü mücadelemiz söküp atacak, ancak örgütlü mücadelemiz tekrar hortlamalarına izin vermeyecektir. Varolsun ekonomik-ideolojik-politik mücadelemiz. Umutluyuz, inançlıyız, yeneceğiz, yöneteceğiz.

Narin Mensucat'tan Bir Gerçek Okuru

(Gerçek Gazetesinin Haziran 1985 tarihli 237. sayısından alınmıştır.)

Geminin kaptanı kim?

İşverenler ve Özal hükümeti karşısında gerileye gerileye manevra alanı bile kalmayan, örgüt tabanındaki işçilerin giderek artan tepkileri ve feryatları karşısında iyice sıkışan Türk-İş yönetiminin "sorunları tabana anlatmak" için düzenlemeyi kararlaştırdığı bir dizi toplantının ilki geçtiğimiz ay Bursa'da yapıldı.

Toplantıya katılan işçi sayısının azlığını, işçilerin futbol maçına ve güneşli bir tatil gününde piknik yapmaya tercih etmelerine bağlayan Türk-İş yöneticileri yaptıkları konuşmalarda hükümetten sonra işçilere de "teessüf" etmişler! Gerçi toplantıyı engellemek için işverenlerin o gün olağan-dışı fazla mesai koydukları ve polis yetkililerinin "salon dışına taşanların tutuklanacağı" gibi tehditler savurdukları bilinmektedir. Ayrıca, Türk-İş'e bağlı bazı faşist sendikacıların örgütlerine "katılmama" talimatı verdikleri de söylenmektedir —böylesi göstermelik bir "eylem"den bile burjuvazinin "acaba?" endişesi ve korkusu duyduğu belli!—. Ancak nice çetin grevler, direnişler, mitingler, 1 Mayıslar, 15-16 Haziranlar yaşamış olan işçi sınımız böyle şeylere pabuç bırakmayacağını defalarca göstermiştir. Toplantıya katılımın az oluşunun asıl sebebi elbette Türk-İş'in bugünkü yönetimine duyulan güvensizliktir.

Nasıl güvenilsin ki? Sarı sendikacılık geçmişlerini ve türlü-çeşitli marifetlerini uzun uzun anlatmaya gerek yok. Yönetimin başı Şevket Yılmaz zihniyetini bu toplantıda da ortaya koymuş. Biri kadın, biri erkek, Türk-İş tarafından "seçilmiş" iki işçinin de konuştuğu toplantıda Şevket Yılmaz, hükümetin işçiler aleyhine çeşitli girişimlerine değindikten sonra "50 milyon aynı gemideyiz. Gemi batarsa hepimiz mahvoluruz" buyurmuş. Bilindiği gibi bu, Sabancı, Koç gibi tekelci parababalarının ve Evren, Özal gibi hizmetkârlarının dillerinden düşürmedikleri bir sözdür. Bununla, sınıf kavgasının ne kadar yersiz olduğunu, hepimizin aynı milletten olduğumuzu, işverenlerle işçilerin kardeş olduğunu, sıkıntıların paylaşılması, yani bütün yükün emekçilerin sırtına vurulması gerektiğini anlatmak isterler. Emperyalizmin ortağı ve uşağı bu sömürgenlerin batmasından korktukları gemi, kendi yağma düzenleri, holdingleri, fabrikaları, ban-

(Devamı 9. sayfada)

«Türkleştirme eğitimi»

Türkiye'de "Güneş Operasyonu", "Huzur Operasyonu" vesaire diye basın tarafından allandıra-ballandıra kamuoyuna yansıtılan, fakat kısacası ve Türkçesi "Türkleştirme Operasyonu" niteliğindeki T.C. ordusunun Türkiye Kürdistanı'ndaki baskıcı, asimilasyoncu ve teröristçe eylemleri sürmektedir. Genç genç insanlar "şüpheli" görüldükleri için tutuklanıyor. "Anarşi ve huzuru koruma" adı altında, "silah arama", "bölücü" arama adı altında şehirler kuşatılıyor, köyler basılıyor. Silah veya "bölücü" bulunamayınca köy erkekleri meydan dayağından geçiriliyor. Ve akla gelmedik eziyet ve ızdırap mazlum Kürt halkına reva görülüyor.

Ve bütün bu olup bitenleri burjuva basını hayasızca ve büyük bir riyakârlıkla "Mehmetçik 'Doğu'ya huzur getirdi" diye sunmaktadır. Tüm basın ve yayın organları ağız birliği etmişcesine, hepbirlikte Türk şovenizminin zehrini kusmaktalar. Hatta gerçeği tersyüz etmeyi o dereceye vardırıyorlar ki, Ordu sözüm ona yöre halkının hertürlü ihtiyaçlarını temin etmek için çalışıyormuş; sağlık hizmetlerinde bulunup, yeni yollar konutlar yapıyormuş, sosyal, kültürel ve eğitim hizmetlerine yardım ediyormuş vb... Meğer T.C. ordusu neymiş de bilmezmişiz!

İşte bir örnek; "Mehmetçik görev içinde eğitim yapıyor", Kürt köylülerine "okuma-yazma öğretiyor". Mehmetçik ve okuma-yazma öğretmek! İnanmak nasıl mümkün? Mehmetçiğin kendisinin okuma-yazmayı askerde öğrendiğini kim bilmez! Üstelik, Türkçe konuşmayı bilmeyen bu Kürt köylülerine okuma-yazma öğretmek Türk ordusuna has bir hüner olmalı.

İşte bir fotograf; kadınlar ve erkekler. Arkalarında bir çavuş. "Öğrenciler"in önlerinde ne kalem var, ne kitap, ne de deftere benziyen birşey. Basbas bağıran kocaman bir yalan! Ve maskaralık. "Doğu'da yetişkin eğitimi de yoğunlaşmış durumda"ymış... T.C. ordusunda bir çavuşun öğreteceği şey, olsa olsa ancak: "Türk Öğün Çalış Güven", yahut da "Ne Mutlu Türküm Diyene" olabilirdi. Nitekim öyle olmuş.

T.C. devletinin Doğu'daki "Türkleştirme operasyonu" yeni değildir. Yüzyıllardır Kürt halkına bu tür operasyonlar, zaman zaman vahşet ve katliam biçiminde bile uygulanmıştır. Ne ki, ona buna "huzur" dağıtarak huzur bulan Türk tekelci burjuvazisi, devleti ve ordusuyla bilmeli ki, Türk ve Kürt halklarının ortaklaşa mücadelesi asıl onların huzurunu bozacaktır.

Gerçek gazetesi muhabirlerinin izlenimlerinden

SODEP mitingi

SODEP tarafından 9 Haziran'da İstanbul'da, Saraçhane meydanında düzenlenen pahalılığı protesto mitingine yaklaşık 20 bin kişi katıldı.

İşçilerin, orta yaş grubunun ve emeklilerin çoğunlukta olduğu mitinge gençlik kesimlerinden katılanların az olduğu gözlendi. 9 Haziran mitingi, 12 Eylül öncesi mitinglerin coşkusunu, canlılığını ve disiplinini taşımamasına rağmen baskının ve pahalılığın doruk noktasına ulaştığı böylesine bir dönemde kitlelerin sesini bir ölçüde de duyurabilmesi açısından önem kazanıyor.

Kahrolsun Faşist Diktatörlük, Polis Devleti Değil Hukuk Devleti, Demokratik Haklar İçin İleri, Zindanlar Boşalsın, İşkenceye Son, DİSK'e Özgürlük, İş-Ekmek-Özgürlük gibi kitlelerin duyarlı olduğu konularda sloganlar atıldı.

Polise geniş yetkiler veren yasanın görüşülmekte olduğu o günlerde, polisin istediği gibi davranabilmesi ve slogan atan gençleri apar-topar alıp götürebilmesi mitinge katılan insanlar üzerinde yılgınlık yaratma politikasının bir parçasıydı.

Mitingde konuşma yapan SODEP yetkililerinin gerek anlattıkları konular gerekse kendi kişisel heyecansızlıkları izleyici kitlenin kürsüye olan ilgisini azalttı. Daha sonra SODEP Genel Başkanı İnönü'nün kürsüye gelmesiyle toplulukta görülen canlılık, İnönü'nün konuşması süresince sürmedi.

Konuşmasında, anayasa değişikliğinden, baskılardan, üniversite özerkliğinden, polis yasasından, genel aftan sözeden İnönü bütün bu olumsuzlukların kendileri tarafından "Anayasa'nın elverdiği ölçüde" düzeltileceğine ve bunu da kendi iktidarlarının çözebileceğini söyledi.

Konuşması sık sık "Kahrolsun Faşizm!, Zindanlar Boşalsın!, Polis Devleti değil Hukuk Devleti" gibi sloganlarla kesilen SODEP Genel Başkanı İnönü, topluluğu sık sık bu mitingin yasal bir miting olduğu konusunda uyararak bu tür sloganlarla konuşmasının kesilmemesini istedi.

Otomobil-İş Sendikası Mecidiyeköy Şube Kongresi yapıldı

Metal işkoluna bağlı olan T.Otomobil-İş Sendikasının İstanbul 3 nolu Mecidiyeköy şube kongresi 10 Mart 1985 günü yapıldı. Mecidiyeköy şubesine bağlı bulunan 29 işyerinin yaklaşık 4500 üyesi vardır. Kongre saat 10:00'da yoklamanın yapılmasıyla başlamıştır. 200 delegeden 185 delege hazır bulunmuştur. Ayrıca İstanbul'daki diğer şubelerden de kalabalık bir izleyici topluluğu gelmiştir. Kongre Divan Başkanlığına Genel Başkan Aydın Özeren getirilmiştir. Gündemin oylanmasından sonra söz alan Genel Başkan Aydın Özeren özet olarak, iş ve sendikal yasaların kısıtlılığından, sendikaların önüne çıkarılan yetki engellerinden bahsederek, konuşmasının ağırlıklı bölümünde işçileri suçlayarak devam etmiştir. Getirdiği gerekçe ise bazı işyerlerindeki işçilerin sendikalarından istifa edip başka bir sendikaya geçmiş olmalarıdır. Konuşmasının sonunda Otomobil-İş sendikası ayakta kalacak sosyal-demokrat tek sendikadır, dedi. Oysa bugünkü şartlara neden gelindiği, iktidarın yapısı, işverenlerin baskısı ve işten çıkarmaların karşısında tabandaki işçinin gerçekleri ne derece görüp dayanabileceği göz önünde bulundurulmamaktadır. Aynı sendikanın yöneticileri bugüne kadar kaç işyerine gidip örgütleme yapmışlardır? Onlar mı örgütlemiştir, yoksa bugünkü şartlarda alternatif sendika olduğu için, işyerlerindeki öncü işçilerin yönlendirmesiyle bizzat işçi kendisi mi gidip örgütlenmiştir, bunu sormak gerekir. Şu anda bulunan 55 bin üyenin 35-40 bini kendisi gidip örgütlenmiştir.

Daha sonra kutlama mesajları okunmuştur. Kurucu yönetim aklandıktan sonra delegelerden konuşmacılar çıkıp konuşmuşlardır. Konuşmacılardan ilk sözü alan bir işçi Otomobil-İş sendikasının tabanla birleşerek belli bir ilerleme kaydettiğini, metal işkolunda tek sendika olabilmesi için birliği pekiştirmek ve üyelerin artması için her gün daha fazla çaba harcayıp, fedakarlık göstermek gerektiğini, sendikamıza her geçen gün işverenler tarafından baskının arttırıldığını, işçi çıkarma yasağının kalkmasından bu yana sendikamıza bağlı, çoğunluğu öncü işçi olan 776 işçinin işine son verilip açlığa mahkum edildiğini belirtmiştir. Tüm bunlar bizim sendikal mücadelemizi engellemek içindir. Mutlaka bugünleri de aşacağız, demiştir. Türk-İş'in sözde yasaları eleştirmesinin koca bir yalandan başka birşey olmadığını, bu yasalar çıkarken, bilhassa destekçisi olduklarını, hayat pahalılığının başını alıp gittiğini, enflasyon her yıl %70'lere varırken 4 yıldır YHK'nun %20'lerle bizleri avuttuğunu söylemiştir. Oysa bugün sendikamız var, az da olsa birşeyler koparabilmiştir. Bundan sonra amaç, sendikamıza demokratik işlerlik kazandırmak, daha da güçlendirmektir, demiştir. Diğer konuşmacılar da aynı konulara değinmişlerdir.

Daha sonra seçimlere geçilmiştir. Şube başkanı Bebimot'tan, şube sekreteri Rabak'tan, şube mali sekreteri Mesan'dan olmak üzere belirlenmiştir. Kongre olumlu bir hava içinde geçerek, örnek bir seçim olmuştur.

(Gerçek Gazetesinin Haziran 1985 tarihli 237. sayısından alınmıştır.)

Maçka'da füze rampası

Trabzon'a bağlı Maçka ilçesinin Kozağaç köyünde 1983 yılı sonlarında bazı söylentiler yayılmaya başladı: "Köyün girişinde bulunan düz arazi istimlak edilecekmiş, köyde NATO üssü kurulacakmış, köyde hava üssü yapılacakmış..."

Kozağaç köyü Maçka ilçesine 4 km. uzaklıkta. İlçenin güneyine düşüyor. Köye, son derece bozuk, dar ve dik bir araba yoluyla ulaşılıyor. Maçka, Erzurum karayolundan başlıyor yukarıya tırmanış. Maçka deresinin solundan yukarı yarım saat süren zahmetli bir yolculuktan sonra oldukça düz bir arazide dağınık fındık ve mısır tarlaları göze çarpıyor. 1500'e yakın nüfusu var köyün. Erkekler genellikle gurbetçi. Köyde kadınlar çoğunlukta. Yüzde onu ancak okuma yazma bilen kadınlar toprakla boğuşuyor. Ondan başka geçim kaynağı yok.

1984 yılı başlarında köye bir heyet geliyor. Köyün muhtarı ve ileri gelenleri ile konuşuyorlar. Köyün girişindeki arazinin istimlak edileceği açıklanıyor. Silah deposu yapılacağı söyleniyor. İstimlak şartları belirleniyor. Arazi iyi şartlarla alınıyor. Yoksul köylüler düz arazide satacak toprakları olmadığı için hayıflanıyor. Dönümü 500 bin lira olan toprakların değeri

(Devamı 9. sayfada)

FISE Kongresi yapıldı

Dünya Sendikalar Federasyonu'na bağlı Uluslararası Öğretmenler Sendikaları Federasyonu (FİSE)'nin Dünya Kongresi Mayıs ayının son haftasında Sofya'da yapıldı.

FISE üyesi olan TÖB-DER, Kongre'ye üç kişilik bir delegasyonla katıldı. TÖB-DER adına yapılan konuşma büyük bir coşkuyla ve uluslararası dayanışma sloganlarıyla karşılandı.

Ayrıca, uluslararası dayanışmayı dile getiren Kongre kararında, Türkiye'deki öğretmenler ve onların mesleki örgütü TÖB-DER üzerindeki baskılar protesto edildi, FISE'nin ve FISE'ye bağlı ulusal eğitim sendikalarının TÖB-DER'le dayanışması vurgulandı.

Dünyanın en büyük uluslararası öğretmen örgütü olan FISE Kongresinde, barış sorunu başta olmak üzere günümüzün önemli sorunları tartışıldı. Öğretmenlerin sendikal hakları tartışıldı, birçok ülkede öğretmenlerin sendikal hakları için verilen mücadeleler dile getirildi. Eğitimcilerin yaşama ve çalışma koşullarını geliştirmek için verilen çabalar dile getirildi.

Ayrıca yeni teknolojik gereksinmelere uygun olarak eğitim gelişme ve yenileşme perspektifleri gündeme getirildi.

Gene FISE'nin öncülüğüyle, sendikalar arası maddi dayanışma ve yardımlaşma amacını güden uluslararası bir fon kurulması için sekretarya tarafından getirilen karar ve bu fonun tüzüğü görüşülerek oybirliği ile kabul edildi.

Gene Mayıs ayının sonunda ve Haziran başında

(Devamı 9. sayfada)

Gençlik Dayanışma Gecesi yapıldı

Moskova'da yapılacak 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ni tanıtmak ve bir delegasyonla katılmak üzere çalışmalarını bir süredir yürüten 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali Hazırlık Komitesi'nin F.Almanya'nın Köln şehrinde düzenlediği gece başarılı geçti.

600 kişinin izleyici olarak katıldığı gecede yapılan ortak konuşmada dünya barışının korunması ve kalıcılaştırılması mücadelesinde gençliğin çok önemli misyonlar yüklenmiş olduğu, üstelik bugün çok daha korkunç yıkım silahları ve insanlığı topyekün yokedebilecek nükleer tehdide karşı omuzlanması gereken görevlerin çok büyük olduğuna değinildi.

Barış mücadelesinin diğer tüm toplum kesimleri gibi gençliğin de en önce sahip çıkması gereken bir insanlık görevi olduğu belirtilen ortak konuşma, daha sonra şöyle bitirildi:

"İşte böylesine yüce bir görevi işçi sınıfı ve tüm diğer emekçi halk güçleriyle birlikte gençlik de omuzlamak durumundadır. Türkiye ve Türkiye Kürdistanı gençliğinin temsilcileri olarak burada, bu vesile ile bir kere daha belirtiyoruz ki, halklarımızın başındaki faşizm belasının defedilmesi mücadelesinde, dünya barışının korunması mücadelesinde gençlik olarak bizim omuzlarımıza düşeni lâyıkıyla taşıyacağız."

Çeşitli uluslararası örgütlerden, partilerden ve demokratik kitle örgütlerinden de mesajların geldiği geceye Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Dış Bürosu adına iletilen mesajın bir bölümünde şöyle deniyordu:

"Başarının yolu, dağınık güçleri birleştirmekten geçiyor. Gençlerin mücadelesinin birliği de bunun için gereklidir. Hem gençliğin kendi özgün problemlerini çözebilmek ve hem de onun emekçi sınıf hareketine katkısını çoğaltabilmek birlikte geçer. İşçi sınıfı siyasi güçlerinin derlenip toparlanma sürecine girdiği günümüzde siz gençler dikkatinizin bir kısmını da bu noktaya yoğunlaştırmak zorundasınız... Sol Birlik'in siyasal demokrasi hedefi en geniş toplum güçleri arasında gençliğin yerine yüksek değer biçmiştir. Bu yeri doldurmak size düşmektedir."

Kültür bölümünde ozanların söylediği halk türküleri ve folklor ekiplerinin gösterilerinin ilgiyle izlendiği dayanışma gecesi, coşkulu bir şekilde bitirildi. Hazırlık Komitesi yetkililerinden aldığımız bilgiye göre gecenin tüm geliri Nikaragua gençliğiyle dayanışma fonuna iletilecek.

Yunanistan Komünist Partisi Genel Sekreteri Harilaos Floràkis seçim kampanyası sırasında.

Yunanistan'daki seçimlerde sağ yenilgiye uğradı

• 1985 yılı başında, Papandreu ve sağ YDP'nin müşterek oylarıyla değiştirilen seçim kanunu Yunanistan Komünist Partisi'ni yenilgiye uğratmayı amaçlıyordu ama komünistler güçlerini korumayı başardılar.

Papandreu tarafından erkene alınıp 2 Haziran 1985'te yapılan Yunanistan genel seçimleri, sağcı güçlerin umudunu kıran sonuçlar verdi. Oylarını ve sandalye sayısını artırmış olsalar da, sağ güçler kesin yenilgiye uğradılar.

Şunun için kesin yenilgi ki; sağın umut ettiği, hem iktidar olabilecek bir parlamento çoğunluğu sağlamak, öte yandan Papandreu'nun yenilgisiyle birlikte, asıl olarak komünistlerin parlamentodaki güçlerini kırmaktı.

Sağın komünistleri hedef alan politikasını, Papandreu'nun "komünistlere oy verip sağın şansını artırmayın, yoksa faşizm gelir" yaklaşımı daha da güçlendiriyordu. Yani PASOK'un politikası görünürde sağı "en büyük tehlike" olarak gösteriyor, ama halka bu gerçek tehlikeden uzak durmanın yolu olarak, komünistlerden uzak durmayı öğütlüyordu.

Komünistlerin oylarını ve parlamentodaki güçlerini artırarak "kilit" parti olmaları ve PASOK'u kendileriyle koalisyona zorlayacak konuma yükselmeleri, salt PASOK'un ve Yunan sağının korkusu değil, başta ABD olmak üzere bütün NATO ve AET ülkelerinin (hatta Türkiye'deki PASOK düşmanlarının ve tüm anti-komünistlerin) endişesini teşkil ediyordu.

İşte, %1'lik oy kaybıyla ve bir milletvekili eksiği ile YKP'nin gücünü korumayı başarması, bu çok yönlülükten bakıldığında daha önem kazanıyor. (YKP oyların %10'unu aldı ve 12 milletvekili çıkardı) Seçimlerden sonra PASOK'un tek başına iktidar olmasıyla, Yunanistan halkının değişiklik özlemleri arasındaki çelişkinin sürekli çatıştığı bir platforma girildi. Papandreu'nun popilaritesini bir balon gibi söndürecek kadar çaplı ekonomik sorunların altından nasıl kalkacağını herkes merak ederken, YKP'nin ve Yunanistan emekçilerinin hedefi net ve açık: "Köklü dönüşümler için mücadele!.."

Boşaltılan Lübnan'ı kim dolduracak?

Ortadoğu'nun kilit sorunu Lübnan'da, aradan iki yıl geçtikten ve İsrail işgal ordusunun Güney Lübnan'ı terketmesinden sonra istikrara doğru bir gelişme umulurken olaylar yeniden tırmandı. Sorun Lübnan'da İsrail'den boşalan yerin kim tarafından doldurulacağından doğuyor.

Bunun Lübnan ulusal güçleri olması gerekirdi. Amerikancı güçlerin Lübnan'da kontrolü sağlamalarının imkanı yok. Ancak, Lübnan'ın kendi ulusal egemenliğine ve toprak bütünlüğüne kavuşması Amerika'nın bölgede bir mevzi yitirmesiyle eş anlamlı bir gelişme olurdu.

ABD buna razı değil. Yani Lübnan'da istikrar istemiyor. İsrail'den boşalan askeri gücün yerini bizzat kendisi doldurmak niyetinde. Bu, 6. Filonun Lübnan'a müdahelesi anlamına geliyor.

ABD müdahelesi için şartları oluşturmak, bugünkü ilk hedef. "Bahane" yaratmak ise hiç de zor değil. ABD uzantısı güçler Lübnan'da hergün bir provokasyon yaratabilecek güçteler.

21 Haziran'da kaçırılıp Beyrut havaalanında bekletilen Amerikan uçağı, sıradan bir hava korsanlığı iken Reagan bunu büyütüp fiili müdahele gerekçesi olarak kullanmak istiyor. Güya "teröre karşı uluslararası işbirliğinden" yana olduğunu pekçok kez söylemişken, bu kez terörden yararlanmayı planlıyor. Şimdilik Lübnan'a ekonomik ambargo uygulamaya başlayan Reagan, daha da ileri adımlar atabilir, işi bir askeri operasyona vardırabilir. (Gazetemiz dizgideyken ABD müdahele hazırlığı içindeydi, fiili gelişme yoktu)

Şüphesiz ABD'nin Lübnan'a müdahele imkanlarını genişleten başka faktörler de var. Bunlar, Lübnan'da ulusal güçlerin kendi aralarındaki çelişkilerden ve Filistin hareketine farklı bakışlardan kaynaklanıyor. Antiamerikancı olmak Lübnan ulusal güçlerinin kendi aralarındaki çelişkilerini aşmalarına yetmiyor. Şİİ hareketinin en son eylemleri (uçak kaçırmaları dahil) Lübnan'da gerilimi ABD müdahalesine açık noktalara doğru götürüyor.

Herşeye rağmen Ortadoğu'da ve Lübnan'da barış sürecini ve adil çözüm imkanlarını ortadan kaldıracak olan İsrail'in ve ABD'nin insaf ölçüleri olmayacak, ilerici güçlerin ancak uzun erimde başarıya ulaşacağı belli olan mücadelesi sonucu tayin edecektir.

Filistin halkı dayanılmaz acılara daha ne kadar katlanacak?..

Irkçı rejimin yeni oldubittisi

Güney Afrika ırkçı rejimi Namibia'da yeni bir kukla yönetim oluşturdu. Buna benzer bir girişim daha önce de yapılmış, fakat Namibia'lı işbirlikçilerin ırkçı efendileri yararına sahneledikleri "yerel yönetim" oyununa 1983'de yine ırkçı rejim tarafından "işlemiyor" gerekçesiyle son verilmişti. Şimdi aynı mizansen bir daha tekrarlanıyor. Namibia'da Pretorya'nın (Güney Afrika Cumhuriyetinin başkenti) kararıyla oluşturulan geçici bir "ulusal birlik hükümeti" ve bir "Yasama Meclisi"nin Namibia sorununa uluslararası kamuoyunca bir çözüm bulununcaya kadar ülkeyi yöneteceği yine Pretorya tarafından geçen ay açıklandı.

Bu kurumlar doğrudan Pretorya tarafından tepeden inme oluşturuldu. Hiçbir gerçek iktidar ya da yetkiye sahip değiller. G.A.Cumhuriyeti Devlet Başkanı Botha bu durumun nedenini şöyle açıklıyor: "Şu sırada bir genel seçime gidilmesi, Namibia'ya uluslararası platformlarda kabul edilebilecek bir bağımsız statü sağlama girişimlerini yokuşa sürebilirdi." Böylesi bir gerekçenin kendisi dahi Namibia'daki yeni "yerel yönetimin" ve onun kurumlarının Namibia halkını temsilden ne denli uzak olduklarının bir itirafı. Ayrıca "ulusal birlik hükümeti" ve "Yasama Meclisi" nin tüm kararları ve icraatı G.A.Cumhuriyeti Genel Valisinin onayından geçmek zorunda. Ülkenin idari teşkilatı da zaten çok büyük ölçüde G.Afrikalı ırkçı sömürgecilerin elinde.

Böylece G.Afrika ırkçıları, bundan yetmiş yıl önce korsan metodlarıyla ele geçirip bugüne kadar uluslararası kamuoyunu hiçe sayarak kontrollerinde tuttukları ve kıyasıya sömürdükleri Namibia'yı elden çıkarmamaya kesin kararlı olduklarını da açıklamış olurlar. Onların özünde Namibia halkı "kendi kaderini tayin hakkını kullanabilmekten acizdir", çünkü ülkenin bağımsızlıkçı güçlerinin ana mihrakı SWAPO (Güney Afrika Halkı Örgütü) Pretorya'nın Namibia'daki işbirlikçi kuklalarıyla görüşüp ırkçılar ve emperyalizm hesabına "yerel yöneticilik" oynamayı reddetmektedir.

Yerli halkın büyük çoğunluğunun desteğine sahip olan SWAPO, Birleşmiş Milletlerin 435 numaralı kararının G.Afrika Cumhuriyeti tarafından sulandırılıp saptırılmasına meydan verilmeden uygulan-

(Devamı 9. sayfada)

Antikomünist ittifak

Bir grup Amerikalı tutucunun himayesinde Afrika, Asya ve Orta Amerika'dan 4 Sovyet aleyhtarı hareket lideri Jamba'da Haziran ayı başında biraraya geldiler. Bilindiği gibi Jamba Angola sınırına yakın küçük, gerilla savaşı için techizatlı ve hastanesi olan bir köy.

Angola, Afganistan, Laos ve Nikaragua hükümetlerine karşı haince mücadele eden bu grupların liderleri tek anlaştıkları nokta olan sosyalist sistem düşmanlığı temelinde ortak bir anlaşma imzaladılar. Bu toplantıyı 1982 başkanlık seçimlerinde bir milyon oy almış "Amerikan Yurttaşları" grubunun başkanı Lewis E. Lehrman organize etti. Bu gerici ittifakın bütün yol masraflarını yine aynı Amerikan lobisi karşıladı. Lehrman bununla da kalmayıp bu çirkin olaya yataklık eden 12 bin köy sakinini hediyelere boğdu.

Kendilerine "Uluslararası Demokratlar" sıfatını yakıştıran bu karşı devrimciler şunlar: Jonas Savimbi, "Angola'nın Tam Bağımsızlığı İçin Birlik" lideri; Dasgatir Wardak, "Afganistan gerillaları" lideri; Pa Kao Her, "Laos Etnik Gruplarının Bağımsızlık Örgütü" lideri ve Adolfo Calero Portocarrero, "Nikaragua Demokratik Gücü" lideri.

Liderleri oldukları örgütlerin isimlerini duyan da bunları gerçekten özgürlük ve bağımsızlık için savaşıyorlar sanır. Oysa onlar açık açık "Sovyet sömürgeciliğine" karşı savaştıklarını söylüyorlar. Sosyalizm aleyhtarı her hareket de ABD'den destek görüyor tabii.

Her ne kadar Cape Town Elçiliği bunun ABD'nin haberi dışında, "özel bir toplantı" olduğunu ileri sürüyorsa da Lehrman grup liderlerinin imzalamış olduğu mektubu daha önceden Başkan Reagan'a gönderdiğini toplantıda bulunanlara açıkça söyledi. Ayrıca, yüzsüzce, her ne kadar bu iş için Başkandan doğrudan emir almadıysa da bu ittifakın sadece Başkanın bu konudaki duygularını değil, Amerikan halkının büyük bir çoğunluğunun eğilimini de yansıttığını ileri sürdü.

Burada gözden kaçan "küçük" bir çelişki var galiba. Amerikan halkının büyük bir çoğunluğu Reagan'ın Latin Amerika ve Güney Afrika politikasını onaylamıyor. Okurlarımız, daha önceki yazılarımızdan Amerikan halkının böyle bir ankete %70 oranında olumsuz yanıt verdiğini hatırlayacaklardır.

Ayrıca geçtiğimiz günlerde Amerikan yönetiminin Kontra'lara vermeyi kararlaştırdığı 27 milyon dolarlık yardım dolayısıyla çeşitli protesto gösterileri ve direniş kampanyaları düzenlenmiştir.

Jamba'da üslenen Janos Savimbi (en sağda), Afganistan karşı devrimcilerinin lideri Dastigir Wardak (en solda), Amerikalı tutucu politikacı Lewis E.Lehrman ve Kontra'ların lideri Adolf Calero Portacarreo'yla birlikte.

Mengele'yi bugüne kadar kimler korudu?

Brezilya polis yetkilileri Josef Mengele'nin 1979 yılında denizde yüzerken öldüğünü, mezarının Sao Paulo yakınlarında olduğunu geçen ay açıkladılar. Şimdi kemikleri inceleniyor, cesedin Mengele'ye ait olup olmadığına kesinlik kazandırılmaya çalışılıyor.

Ama birşey var ki, o çok kesin. Bugüne kadar Mengele'den hesap sorulmadı. Bu nazi canavarının yaptıkları "yanına kâr" kaldı. Bunun da sebebi; BİRİSİNİN Mengele'yi titizlikle korumasıdır.

Mengele kimdir ve Mengele'yi koruyan bu BİRİSİ kimdir? Bu soruların cevabı artık dünya kamuoyu tarafından biliniyor.

Josef Mengele "insana yardım edeceğine" dair yemin etmiş bir doktorken Hitler'in Nazi partisine girmiş, kısa sürede göze girerek 1943 yılında Auschwitz toplama kampının doktoru olmuştu. Buradaki insanlar üzerinde yaptığı deneylerle ünlüdür.

Bunlar öyle deneylerdir ki, 700 bine yakın tutuklu ve savaş tutsağının ölümüyle sonuçlanmıştır. Mengele on binlerce insanı kobay olarak kullanmış, öldürdüğü insanların iç organlarını ve deneylerinin sonuçlarını Alman tıp kuruluşlarına muntazaman göndermiş, analarının kollarında koparıp aldığı yavrularını, onların gözü önünde canlı canlı ateşe atmış, faşizmin yenilgisinden sonra bütün insanlığın, hesap sormak için can attığı bir Nazi canavarı, bir insanlık suçlusu idi.

Mengele ve hamileri Wolfgang Gerharrd, Wolfram Bossert.

Böyle bir suçluyu koruyan BİRİSİ ise, ABD'den başkası değildir. Hitler'in pekçok suç ortağı gibi Mengele de CIA tarafından ABD'ye kaçırılmış, 1945-1947 yılları arasında Auschwitz'de edindiği deneyleri ABD bilim çevrelerine aktarmış (!) sonra da Latin Amerika ülkelerinde CIA tarafından korunmaya alınmıştır.

Mengele'nin yakalanıp biran önce hesap sorulmasını isteyen insanlara yıllar yılı hep "nerede yaşadığı bilinmiyor" diye yalan söylendi. Mengele, "nerede yaşadığı bilinmezken" 1954 yılında Arjantin'de açık kimliği ile yaşadı. 1959 yılında F.Almanya'ya, babasının cenazesine geldi. Avrupa'yı gezdi, İtalya ve İspanya'yı ziyaret etti ve bu gezilerinde ABD casusları Mengele'nin peşinde ayrılmadılar.

1960 yılında nerede olduğunu, Latin Amerika'da SS avına çıkan siyonist ajanlar belirlediler. Mossad Adolf Eichmann'ı ararken onun da izine rastladılar. Gazeteci Heiner Lichtenstein'e göre "Golde Meir ve Ben Gurio, adamlarına gönderdikleri telgrafta 'Mengele'yi orada bırakın, Adolf Eichmann'la yeteri kadar öfke topladık' demişlerdi."

Siyonistlerin kan davası ile Nazileri himayesine alan CIA'nın çalışmaları böyle sık sık zıtlaşmıştır.

Mengele Latin Amerika'daki faşist diktatörlükler altında çok rahat bir yaşam sürmekle kalmamış, bizzat faşist askeri rejimler tarafından çeşitli işlerde görevlendirilmiştir. Uruguay'dan Şili'ye geçmesi, diktatör Stroessner'in onu himaye etmesine, dünya çapında gösterilen şiddetli tepkidir. Mengele'nin yardımına faşist Pinochet koşmuş, Şili'deki Alman kolonisi "Dignidad'a yerleşerek Pinochet'nin gizli polisine girerek görev almıştır. Faşist rejimler Mengele için rahatça yaşayabileceği koşulları hazırladılar. Ama bütün bunlar ABD'nin ve CIA'nın Mengele'ye sürekli sahip çıkmasıyla gerçekleşti.

CIA'nın ve ABD yönetiminin böyle bir canavarı koruması akla çok uygun düşüyordu. Amerikan gazeteleri Mengele'nin "Sovyetler hakkında ABD'ye önemli bilgiler aktardığı için CIA tarafından korunduğunu" açıkça yazdılar. Sadece Mengele mi? Nazilerin suçortağı 2800 Alman bilim adamı "araştırma" yapmak üzere savaştan hemen sonra ABD'ye kaçırılmıştı. Bunların çoğu SS subaylarıydı ve ABD yöneticileri böyle olduklarını biliyorlardı. Hatta dünyanın baskısı karşısında bunlardan 130'unu göstermelik olarak yargıladılar ve "beraat" ettirdiler, böylece "hepsini" aklamış ve CIA'nın kullanımına hazır hale getirmiş oluyorlardı.

İnsanlık Mengele'den hesap sormadığı için vicdan huzursuzluğu duymaktadır.

Türkiyeli Göçmen Kadınlar Avrupa Konferansı

I. Türkiyeli Göçmen Kadınlar Avrupa Konferansı Hollanda'da 6-8 Haziran tarihinde toplandı. Hazırlık çalışmaları bir yıl süren Konferans için Amsterdam'ın Frei Üniversitesi mekan olarak seçilmişti. F.Alman'ya, B.Berlin, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, İsveç, İngiltere, Norveç'ten 97 delege ve 15 uzman Hollandalı ev sahiplerine konuk oldular. Diğer 38 konuğun arasında Avusturalya'dan gelen bir de gözlemci bulunuyordu.

Üniversitenin anfisinde yapılan Konferans'ın açılış oturumunda Hollanda çapında oluşturulan Konferans girişim komitesinden bir görevli yaptığı konuşmada "Konferans'ın amacının göçmen kadınlar olarak sorunların birbirine aktarılması ve kadınların seslerinin dünyaya duyurulması olduğunu" söyledi.

Daha sonra söz alan yine girişim komitesi üyesi Hedy d'Ancona (Avrupa Parlamentosu üyesi, Hollanda Yabancılar Merkezi yönetim kurulu üyesi) kadınlar ve erkekler tarafından eşit şekilde yönetilmeyen bir toplum düşünemediğini, ancak kadınların kendi durumlarını tek başlarına değiştirme şansına sahip olmadıklarını bildirdi. Ve eğer doğru yerde değilsek dünyayı nasıl değiştireceğimiz sorusunu sorarak doğru örgütlenme gerekliliğini vurguladı. Konferans'ın amacı ve sloganının çok anlamlı olduğunu söyleyen Hedy d'Ancona "Kadın ve işçi olarak sesinizi yükseltin, sorunlarınızı anlatın" dedi. Problemin ana noktasının devletin kadınla ilişkisinin doğrudan değil, kocası aracılığıyla olması ve yabancı bir ülkede kadının sorunlarının daha derin ve ciddi olduğunu söyleyen konuşmacı, sözlerini kadın sorunlarının Avrupa Konseyi'nde bugüne kadar çok tartışıldığını ancak çözümlerin burada birlikte bulunmaya çalışılacağını ve bunun sadece bir başlangıç olacağını vurgulayarak bağladı.

Daha sonra söz alan Maviye Karaman (Hollanda Türkiyeli Kadinlar Birliği Başkanı) böyle bir konferansın özellikle bu yıl toplanmasının ana nedeninin Kadın 10 Yılı'nın bitişi nedeniyle Nairobi'de toplanacak forumda Türkiyeli göçmen kadınların da sesini duyurabilmek olduğunu söyledi.

Son 10-15 yıldır ikinci kuşak genç kızlarla birlikte sayıları göçmen erkeklere eşit hale gelen kadınların artan sorunlarının bu Konferans'ta tartışılarak Hollandalı ev sahipleriyle deney aktarımı yapılacağını ve eğer Türkiyeli göçmen kadınların sosyo-politik yaşama daha aktif katılmasına ve örgütlü mücadeleye ivme kazandırabilirse bu konferansın görevini yapmış sayılabileceğini söyledi. Konferansı gerek gelinen şehirler ve ülkeler çapında, gerekse Avrupa çapındaki Türkiyeli göçmen kadın örgütlenmeleri arasında eşgüdüm, iş-güç birliğini sağlamak ve geliştirmek üzere değerlendirmek gerektiğini vurguladı.

Daha sonra aynı gün Hollanda Parlamentosunda yapılan işçilerin geri dönme kararnamesi görüşmelerine yollanmak üzere şu talepler

"SESİNİ YÜKSELT!"

"RAISE YOUR VOICE!"

TÜRKİYELİ GÖÇMEN KADINLAR AVRUPA KONFERANSI

EUROPEAN CONFERENCE OF TURKISH WOMAN MIGRANTS

(6-8 Haziran - June 1985 Amsterdam)

onaylandı:

— Geri dönüş düzenlemesinde kadınlara eşlerinden bağımsız olarak eşit haklar,

— Geri dönüş konusunda işçilerin bilgilendirilmesi,

— Geri dönüşün işçinin özgür iradesine bırakılması.

Daha sonra 7 ayrı çalışma grubu oluşturularak şu başlıklar altında toplandı:

— Yasal durum ve hükümet politikaları,

— Ayrımcılık, yabancı düşmanlığı, ırkçılık,

— Sağlık, fiziksel ve psikolojik sorunlar,

— İstihdam,

— Örgütlenme,

— Kültür,

— Eğitim.

Ortalama 40'ar kişinin katıldığı her grup iki gün boyunca uzmanların yaptıkları açılış konuşmalarından sonra kendi içlerinde sorunlarını, deneylerini, gözlemlerini anlattılar ve taleplerini dile getirdiler. Konferans'ın son günü kapanış toplantısında grup başkanları grup raportörlerinin derledikleri çalışma sonuçlarını delegelere aktardılar. Ayrıca Hollanda, F.Almanya, diğer ülkeler ve genç kız temsilcileri söz alarak çalışma gruplarının değerlendirmesini yaptılar.

Yapılan konuşmalardan sonra okunan sonuç bildirgesinde artan sayıları ile birlikte kadınların sorunlarının da arttığı, ekonomik kriz sonucu derinleştiği ve bunların çözümünün Türkiye halkıyla ortak olduğu vurgulandı. Silahlanma yarışına son verilerek kaynakların sivil üretime aktarılması istendi.

Talepler kısaca şöyledir:

— Kadınların büyük oranda (% 92) sağlık sorunları olduğu gözönünde tutularak sağlık elemanları yetiştirilmesi, sağlık kuruluşlarında tercümanlar bulundurulması,

— Seçme ve seçilme hakkı başta olmak üzere göçmen işçilere eşit haklar verilmesi ve kararlarda sözsahibi olunması,

— Aile birleşmesi ile gelenlere oturma ve çalışma izni verilmesi,

— Sosyal haklardan eşit koşullarda yararlanma,

— F.Almanya'da boşanma nedeni sayılan 1 yıl ayrı kalma süresinin göçmen işçiler için kaldırılıp bekleme süresi olmaksızın ailelerin birleştirilmesi,

— Göçmen yasalarının değiştirilmesi, bir hukukçular komisyonu oluşturularak göçmen statüsünün adil tabana oturtulması,

— İkamet hakkının güvence altına alınması,

— Göçmen işçilerin yasal hakları konusunda anadilinde bilgilendirilmesi,

— Kadınların kendilerini ilgilendiren konularda projelere kadınların temsili katılımı.

— Eğitim olanakları ve Türkiye diplomalarının kabülü,

— Yeni kültür kalıplarının incelenmesi,

— Türkiyeli göçmen işçilerin Avrupa'daki diğer göçmen işçilerle aynı statüye, yani Avrupa'da serbest dolaşım hakkına sahip olmaları.

— Her iki dil ve kültür için eğitim olanakları ve öğretmen yetiştirilmesi,

— Analar için dil ve meslek kurslarının yanında bu kurslar sürerken çocukların eğitim ve bakımının üstlenilmesi,

— Konut dağıtımının adil olması, sağlığa aykırı konutların onarımı, Türkiyelilerin yoğun oturduğu semtlerin bakımı,

Konferansın olumlu yanı çeşitli ülkelerden gelen kadınların birbirlerine önyargısız yaklaşımı ve çeşitli kadın örgütlerinin, çeşitli örgütlerin kadın kollarının, değişik mesleklerde çalışan kadınların birbirlerinin deneylerini öğrenme ve bu deneyleri merkezi olarak aktarabilme konusunda içten bir istek göstermeleriydi.

Bu konferans da göstermiştir ki, kadınlarımız sorunlarını açık ve net şekilde ifade etme durumundadırlar. İhtiyaçlarını ve haklarını da elde edebilecek yeteneğe sahip olduklarını böylesi bir Konferansla göstermişlerdir. Bundan sonra kurulacak haberleşme ağıyla devam ettirilecek ilişkiler, buradan yola çıkılarak ortak eylemler ve birlikte tavır alış gerçekleştirilebilirse, ki arzu edilen budur, bu Konferans boşuna yapılmamış olacak ve böyle bir perspektifin ilk adımını atmış olma onurunu taşıyacaktır.

F. Almanya'da Mengele'nin torunları

"Kapitalizm kokuşmuş bir düzendir, çöplüğe atılmalıdır" denir de çok kişi bunun somut içeriğini kavramaktan uzak kalır. Kapitalizmi biraz kurcalayın, altında en pis kokular çıkacaktır. Hep çıkmaktadır zaten.

F.Almanya'da biraz kurcalandıkça altında akıl almaz pislikler çıkıyor. Flick rüşvet skandalı henüz unutulmamışken bir yenisi çıktı. İlaç tekelleri Bayer, Hoechst, Boehring Manheim ve Merck gerici koalisyonun sağlık politikasından sorumlu politikacılarına yüklü paralar verip denetimden kurtulmakta ve piyasaya ilaç sürmektedirler. AET ülkeleri 1965 yılında aksine ortaklaşa karar almış olmalarına rağmen, F.Alman hükümetleri bu karara uymayarak ilaç firmalarını denetim dışı bırakmışlardır.

Rüşvet yiyen politikacılar arasında CDU'lu Hazine şefi Leisler Kiep, CDU/CSU grup başkanı Dregger ve CDU Frankfurt örgütünden kimi yöneticiler de vardır. Rüşvetçilerden FDP'li Scholl ise İlaç Endüstrisi Federal Birlik eski başkanıdır.

Açığa çıkan rüşvet 5 milyon marktır. Dahası elbette vardır. Binlerce bebek ve çocuğu Nazi kamplarında yaptığı tıbbi deneyler sonucu öldüren faşist doktor Mengele'nin ülkesinde, onun torunları rüşvet verip denetimden kaçmakta, insanları sağlığı üzerinden milyarlar kazanmaktadırlar.

SÖYLEŞİ

Mustafa Bekir

Peygamberler — Bilgeler

Peygamber kelimesinin anlamı "önceden haber veren" demektir. Bu şekliyle Almancadaki "Verkünder" veya "Prophet" kelimeleri ile özdeştir. F.Almanya'daki nüfusun büyük çoğunluğu Katolik ve Protestan, yani Hristiyan olduğuna göre yerli nüfusun peygamberi Hz. İsa'dır. Ya da şimdilik böyle diyelim.

"Peygamberler" insanlık ne zaman kötüye doğru gitmişse, nasıl ve nereden gelmişlerse gelmişler ve "ey insanlar, bu gidişat iyi değildir, doğruya, imana gelin, hak yoluna girin!" demişlerdir. "Yoksa haliniz, istikbaliniz feci olacak, cehennem ateşinde yanacaksınız" diye olacakları önceden haber vermişlerdir. Peygamber kelimesinin sözcük anlamı bu Bilge ise teorik ve pratik bilgisini dengede tutan, bunu zamanında uygulayabilen kişi ya da o kişinin özelliği demektir. Nedense Türkçede bilge denilince yaşlı bir insan ve o insanın özelliği akla gelir. Bilgiç ise gençtir, zamanlamayı bilmez, yerli yersiz konuşur ve en önemlisi ise fazla birşey bilmediği halde biliyor görünmek ister. Şimdi başa dönelim yine. Eğer Almanya'da yerli nüfusun peygamberi İsa'dır derseniz çok yanılırsınız. Zaten dinler ve peygamberler çağı çoktan geçmiş durumda. İsa artık kitaplardan ve pazar günleri kiliselerden başka yerlerde anılmaz.

Toplumu, ekonomik gidişatı, sosyal politikayı vs. gibi alanları ilgilendiren konularda peygamber kimdir biliyor musunuz? "Genel Ekonomik Gelişmeleri Değerlendirme Bilirkişi Konseyi" adı verilen konseyde (Sachverstandigenrat zur Begutachtung der gesamtwirtschaftlichen Entwicklung) görev yapan günlük dilde de "Beş Bilge" (Fünf Weise) denilen beş kişidir. Bu beş kişilik grup her yıl hükümete bir yıl sonra neler olacağını bir peygamber edasıyla bildirirler ve gerçekten de dedikleri gibi olur. Aslında bu bilgelere ekonominin sesi de denebilir. Bu yılki raporlarında hükümete Gayri Safi Milli Hasıla'nın % 2,5-3 oranında büyümesi halinde işsizliğin 1984 yılına oranla kesinlikle azalmayacağını belirtmişlerdir. Onlar böyle diyorlarsa kesinlikle inanabilirsiniz. Adamlar çünkü peygamber ve bilgedir. Hiçbir zaman da bilgiçlik yapmazlar. 24 Haziran günü verdikleri özel raporda bunu gayet açık bir dille ifade etmişlerdir. İşsizlik azalmayacak derlerse o işsizlik azalmaz.

"1985 Yazında Ekonomi Politikası" adını taşıyan raporun yazılma gerekçesi olarak da —bundan önceki söyleşimizde değindiğimiz Nordrhein-Westfalen Eyalet Seçimlerinden sonra partilerde çıkan ekonomik gidişat tartışmasını göstermişler ve partilere bir anlamda "seçimleri hangi parti kazanırsa kazansın; her parti seçimlerin analizini kendine göre yapsın ama ekonomik gidişat böyle olacaktır, böyle olmalıdır." demişlerdir. Peygamberler devri çoktan geçti... Artık günümüzde peygamberler bile örgütleniyor; işbirliği, eylembirliği yapıyor. Almanya'da bir değil, tam beş tane peygamber var: Ekonomik Peygamberler Birliği...

F. Almanya'da meslek yasağına ağır bir darbe

"Anayasaya Bağlılık Kanunu" adıyla anılan ve pratikte komünistlere kamu işçiliği ve memurluğunu yasaklayan kanun Saarland Eyaletinde uygulamadan kalktı. Eyalet SPD hükümetinin 24 Haziran tarihli kararıyla, 1972 tarihinden beri yürürlükte olan yasanın kaldırılması demokratik güçlerin gericiliğe karşı kazandığı önemli bir başarı niteliği taşıyor.

Partisi içinde sol kanat lideri olarak da sivrilen La Fontaine hükümetinin bu kararı zamanlama olarak da önem taşıyor. Aynı hafta içinde Frankfurt'ta bir mahkemede açılan davada Alman Komünist Partisi listesinden seçimlere katılan bir postacı, beş öğretmen, 6 kişinin yargılanmasına başlanıyordu. Sanıklar "Anayasaya karşı düşmanca amaçlar güttükleri" gerekçesiyle yargılanıyorlar. Saarland hükümetinin kararı meslek yasağının insan haklarıyla bağdaşmayan yanını da çarpıcı bir biçimde açığa çıkarmış oluyor.

Meselenin başka ve ilginç bir boyutu da, Meslek Yasağı hükümlerini getiren kanun geçmişte SPD hükümeti tarafından getirilmişti. CDU/CSU/FDP koalisyonu ise bu yasağı en geniş bir biçimde uygulamaktan yanadır. Nitekim Frankfurt mahkemesi yargıçlarını etkilemek için hükümet yanlısı politikacılar yoğun çaba harcamaktadırlar.

IG Metal Sendikası'nın dava sanıklarıyla dayanışma toplantısından bir görünüş.

SPD Federal milletvekili Peter Paterna "Meslek Yasağı hükümlerini getirmiş olması SPD'nin tarihi bir hatasıdır ve şimdi partiyi bu hatasını düzeltmesi için mücadeleye çağırıyorum." diyerek Frankfurt'taki davayı daha da aktüel hale getirmiştir.

IG Metal sendikası dava sanıklarıyla bir dayanışma toplantısı düzenlemiştir. Fransız sendika konfederasyonu CGT ve Hollanda İşçi Partisi'nden bir millitvekili de dava sanıklarına birer dayanışma mesajı göndermişlerdir.

Saarlard hükümetinin kararı, hem bilincine varılmış bir tarihsel hatanın düzeltilmesi, hem de bu konuda bir ilk adım olması bakımından önem taşıyor.

Wolfgang Repp Briefträger Frankfurt **24.–26. 6.** Bundesdisziplinargericht Frankfurt

Karl Otto Eckartsberg Lehrer Garbsen **24./25. 6., 10 Uhr** Oberverwaltungsgericht Lüneburg

Ulgar Sembritzki Lehrer Garbsen **ab 26. 6.** Verwaltungsgericht Hannover

Heinz-Udo Lammers Lehrer Emden **27. 6., 10 Uhr** Arbeitsgericht Emden

Thomas Bürger Lehrer Kiel **27. 6.** Oberverwaltungsgericht Lüneburg

Rolf Schön Berufsschullehrer Hannover **28. 6., 9.15 Uhr** Landesarbeitsgericht Braunschweig

Alman Komünist Partisi listesinden seçimlere katılan bir postacı ve beş öğretmen Frankfurt'ta yargılanıyorlar.

Torunumun Çocuğuna Mektuplar

7

J. Kuczynski

2 ek soru

I- Ekonomi politik ve işçilerin durumu üzerine olan çalışmalarını saymazsak, diğer konulardaki yazıların amatörce bir hevesin ürünü değil mi?

II- Bu kadar çok yazmak için zamanı nereden buldun? Büyükannemin anlattıklarına göre son derece düzenli bir hayat sürmüşsün

I

Amatörce bir hevesten kastedilen, insanın esas mesleği dışında bir konuda çalışma yapması ise evet, bir bakıma öyle. Ama böyle düşünürsek, 18. yüzyıla dek yaşamış hemen tüm bilim adamları böyle amatörlerdi, hepsinin de esas mesleği başkaydı. Üstelik sanma ki, bu amatörlük yüzeysellik ya da beceriksizlik demek. Nihayet şunu da düşünmelisin ki, bilimde ortaya konan ürünün değerini kimi zaman özden ziyade, o ürünün yarattığı hareket, verdiği ivme belirliyor.

Örneğin, şu benim 1957 yılındaki, teorik ve genel sosyoloji alanında yaptığım kısa "gezintiyi" ele al. "Felsefe Sorunları" adlı Sovyet dergisine sosyolojik yasalar üzerine yazdığım makaleyi yani. Cinsinin ilk ve son örneğidir. Toplum Bilimleri üzerine çalışmalarımın 10. cildinde de aynı konuya değinmiştim. İşte, bu yazı o zaman sadece genelde eleştirilmekle kalmadı, ayrıca gerçekten öyle ahım şahım birşey de değildi. Gene de Marksist sosyolojinin tarihinde, onun yeniden doğuşu aşamasında önemli bir rol oynadı. 1975 yılında bile Sovyet sosyolog A. K. Uledow şöyle yazıyordu: "Sosyolojik yasalar üzerine tartışmalar 1957 yılında Alman sosyologu J. Kuczynski'nin 'Felsefe Sorunları' dergisinde ortaya koyduğu görüşlerle başladı... Makale felsefe çevrelerinde hararetli bir ilgiye yol açtı ve teorik dergilerde, monografik ve diğer toplum bilimleri literatüründe geniş yankılar uyandırdı."

O sıralar Marksist teorik sosyolojide hepimiz amatördük. Nitekim, görüşlerime gelen eleştirilerin düzeyi de bunu kanıtlıyordu. Kabul edersin ki, o makaleyi bugünkü bir sosyoloji öğrencisine tavsiye etmem söz konusu olamaz. Ama aynı zamanda, sosyolojik yasaların sorunlarını nihayet açıkça ele almanın o andaki fevkalade önemini de kavrayacaksındır.

Montesquieu'den Michelet'e, bazı Fransız toplum bilimcileri üzerine çalışmalarımı ise tamamen farklı değerlendirmeli. Elbette ben bir Romanist (Latin dilleri ve edebiyatı uzmanı) değilim. Savaş sonrasının bu konudaki en önemli uzmanı Werner Krauss, bu çalışmayı eleştiren bir yazısında bak ne diyor: "Görüldüğü gibi, bu ilk bölümde sadece Fransızlar ele alınmış. Konuyu ele alış biçimi her Romanist'i gururlandıracak nitelikte. Fakat bunun da ötesinde sağlam bir diyalektik yaklaşım ve bilinçli bir yöntemin yarattığı kendine güvenen insanı derinden etkiliyor." Son cümleyi özellikle aldım. Çünkü bence bu cümle, iyi bir Marksist toplumbilimcinin nasıl olup da Marksistlerce nispeten az işlenen bir alanda yararlı işler ortaya koyabileceğinin sırrını taşıyor. Nihayet kültür mirasının ucu bucağı yok. Halbuki Marksist toplumbilimcilerin sayısı ancak Ekim Devrimi'nden bu yana hızla artmakta (bunlar da çoğu zaman acil günlük sorunlarla ilgilenmek durumunda kaldılar ve kalıyorlar). Dolayısıyla sık sık el değmemiş alanlarla karşılaşılıyor. Eğer gayretle el atılırsa buraları işlemek ve somut ürünler almak mümkün. Hele insanda, Marx'ın övgüyle bahsettiği Ricardo'daki önyargısızlık, doğallık gibi bir yetenek olursa.

Kültür mirasının ucu bucağı yok. Halbuki Marksist toplumbilimcilerin sayısı ancak Ekim Devrimi'nden bu yana hızla artmakta (bunlar da çoğu zaman acil günlük sorunlarla ilgilenmek durumunda kaldılar ve kalıyorlar). Dolayısıyla sık sık el değmemiş alanlarla karşılaşılıyor. Eğer gayretle el atılırsa buraları işlemek ve somut ürünler almak mümkün. Hele insanda, Marx'ın övgüyle bahsettiği Ricardo'daki önyargısızlık, doğallık gibi bir yetenek olursa.

Alman edebiyatı üzerine olan çalışmalarımdan, 1966 yılında yazdığım Novalis makalesini ele al. Bilmem bugün bu yazıdan bir yarar umulur mu? Ama her halukârda o sıralar, ilk Romantiklere karşı yeni bir tutumun oluşmasına yol açmıştı. Romantizm, o tarihlerde bizde genel olarak, "gerici bir akım" diye nitelenirdi. Pek aklı başında bir ilgi de görmezdi. Ondan bu yana, bu tavır değişti. Ve her ne kadar senin zamanının bir edebiyat profesörü o makaleyi kesinlikle anımsamayacak ise de, yayınlanması önemliydi. Belki de onu herhangi bir edebiyat tarihinde, ancak dipnot olarak bulabileceksin.

Bunun bir benzeri, 1964 yılında Dürrenmatt hakkındaki yazım. Dürrenmatt, bizde "batılı, yoz bir burjuva yazarı" olarak mahkum edilmişti. "Yeni Alman Edebiyatı'nda, 'Friedrich Dürrenmatt -Bir Hümanist' başlıklı bir yazı yayınlatmayı başardım. Bertolt Brecht'in karısı, arkadaşım Helli Weigel'e yazının baskıya gireceğinden bahsettiğimde, "O zaman 'ihtiyar Kadının Ziyareti'ni garanti yayınlayabiliriz" dedi. Tabii, Dürrenmatt'ı zamanımızın en iyi dramcılarından biri olarak görmeyecek kadar akıllıydı.

Gene "Bilim ve Sanat" ve bunların dünyayı nisbeten kendilerine maletmeleri üzerine yaptığım çalışmalarda da durum farklı. Eski bir konu. Bu, Alman Edebiyatında, Lessing, Goethe, Schiller ve Wielhelm von Humboldt'tan beri büyük bir rol oynamış. Ancak otuzlu yıllardan bu yana fiilen mal etmenin düzeyine tarihi açıdan bakınca, ve hatta teorik olarak da ihmal edilmiş. Bu çeşit sorunlara yeniden yönelinmesine esaslı bir ivme verdiğimi söylemek istemiyorum. Ama sorunlara yaklaşım tarzım gene de bir başkaydı. Öyle ki, zamanımızın en iyi edebiyat otoritelerinden biri, Werner Mittenzwei, "Anlam ve Biçim" hakkındaki bir Brecht makalesinde: "Bu estetik düşünce akımının sözcüsü, Marksist ekonomi biliminin eski ustalarından ve sanat uzmanı Jürgen Kuczynski oldu" diye yazmıştı.

Umarım, burada Werner Krauss'un, Werner Mittenzwei ve diğerlerinin hakkımdaki yazılarından alıntı yapmamı, böbürlenme olarak görmezsin. Sadece, kendi alanlarında uzman olan kişilerin, "amatörce" çalışmalarımı hiç de öyle yabana atılmayacak, tutarlı ve bilimsel nitelikte kabul ettiklerini göstermek istiyorum. Sorundan çıkan tavır, sadece şundan kaynaklanıyor: Alışmışız, belli konularda bir sıra uzmanımız var. Ancak çok yönlü toplum bilimci uzmana yönelik bir talebe pek anlayış gösterilmiyor. Kasdettiğim, çeşitli toplumbilimcilerin "genel bir uzmanı". Bu uzmanların Marksist bir temeli olacak, Marksist yöntemlere hakim olacaklar ve bunları, genel eğitim gören toplumbilimcileri olarak uygulayabilecekler, hem edebiyat alanında, hem ekonomi politikte, hem de felsefe ve tarih alanlarında çalışma yapabilecekler. Kuşkusuz kırklardan, yetmişlere kadarki yılların Marksistleri arasında onlardan pek fazla yok! Yirmilerin, otuzların Marksistleri için durum tam tersi halbuki. Yine de sorunu sorabileceğin zaman, eminim ki, bazı değişiklikler olmuş olacak. Ve sen benim yaşıma gelince, böyle bir soruya şaşacak, büyükbabanın çalışmalarındaki çeşitliliği son derece doğal karşılayacaksın.

Şimdi, bir miktar da edebiyatı denediğim aklıma geldi. Hatta "Kızıl Bayrak"ta yayınlanan küçük bir roman da yazmıştım. Bundan anılarımda sözetmiştim. Fakat şunu orada henüz anlatamamıştım: Federal Almanya'da, tanımadığım bir sol grup, benim yazmış olduğumu bilmedikleri romanı kitap olarak yayınlamış. Bundan haberim yok tabii. Yeni baskısının önsözüne şunları yazmışlar:

" '...nın Son Günleri' adlı roman, ender bulunan bir edebiyat örneği. Sovyetler Birliği dışında yayınlanan ilk kollektif roman. Kırk yıl önce Kızıl Bayrak Redaksiyonundaki bir Kollektif tarafından yazılmış ve KPD (Almanya Komünist Partisi) merkez yayın organı Kızıl Bayrak'ta yayınlanmış. Konusu günümüzle ilgili. 1931 sonlarındaki günlük politika ile Berlin'de bir metal fabrikasındaki işyeri hücresinin yöneticisi ile tezgahtarlık yapan kız arkadaşının çalışmalarını bağlantılı olarak anlatıyor. Yayımı 16 Ekim 1931'de başlayıp 4 Aralık 1931'de sona eren ve her bölümde kahramanlarının bir gün önce gerçekten yaşanmış endişe ve çalışmalarını dile getiriyor. Son derece berrak ve sürükleyici bir tarzda, fabrikadaki ajitasyon ve propagandayı, grev çağrılarını, gizli bildiri basımını, KPD'nin sosyal faşistlerle mücadelesini, sendika ağalarını ve faşist katil çetelerini anlatıyor. Roman, kapitalizmin boyunduruğundan kurtuluş için tüm emekçilere bir mücadele çağrısı."

Görüyorsun ki, pek de öyle sıradan değil, ama tabii ki bu çalışmam, kelimenin yaygın anlamıyla amatörce idi. Herkes onun bu konuda deneyimli bir uzman tarafından kaleme alınmadığını farkeder.

Böyle bir denemeyi bir kez daha yayınladım. 1944'de antifaşist bir öykü yazdım ve farkında olmadan beraberimde Almanya'ya getirdim. "Tâglich Rundschau" gazetesinde bir öykü yarışması olduğunu okuyunca, öyküyü gönderdim ve üçüncü oldum. Anneme ödül aldığımı yazınca bana şöyle cevap verdi: "Şimdiye dek seni hep birinci sınıf bir iktisatçı bilirdim. Ama görüyorum ki üçüncü sınıf bir yazarmışsın". Bu derin bir ciddiyet ve içtenlikle yazdığım yegâne edebi çalışmam oldu. Ama bütün bunlar dişe dokunur bir eser olmasına yetmedi.

Bu deneylerimden ötürü utanmam gerektiğini sanmıyorum. Zira kendimi zaten pek büyük bir yazar olarak görmüyorum. Bu iki deney de tamemen boşa gitmedi. İkincisinde tanınmış sol burjuva yazar Bernhard Kellermann ile tanıştım. Ödülü veren jürinin üyesiydi. Kellermann, yazmaya devam etmem için bana cesaret verdi. Fakat ben, kendi yeteneklerimi ya da yeteneksizliklerimi ondan daha iyi biliyordum. Tavsiyesine uymadım diye bana kırılmadı. Sonraki yıllarda sık sık görüştük.

Ara sıra kısa öyküler de yazdım. Genellikle eski arkadaşım Hilde Eisler'in çıkardığı "Magazin" dergisine verdim bunları. Son öykü hakkında bir kadın okuyucu, yıllardır okuduğu en iyi mizahi öykü olduğunu yazmıştı. Görüyorsun ki, bu şekilde bazı insanları memnun da etmiştim.

Şiir ise pek nadir yazdım. Sonuncusu da henüz evlenmeden büyük annene yazdığımdır. Kendimi yeterince eleştirebildiğimden, ona bundan sadece bahsetmekle yetindim.Çoğu kez bir dedektif romanı yazmayı da denedim. Ama her seferinde, birşeye benzemeyeceğini anlayarak, birkaç sayfadan sonra bıraktım. Yani eğer ana çalışma konularımı saymazsam, iyi ya da az iyi anlamıyla bir amatörüm. Ama sonuncusu için bana kızmana neden yok. Edebiyat sanatında yeteneklerim hakkında hayal kurmadığım için bu konuda fazla vakit kaybetmedim.

II

Büyük annen bunu sık sık anlatıyor, ama bana kalırsa biraz da abartarak. İlk gençlik yıllarında hiç de böyle düzenli bir hayat sürmemiştim. Ayrıca, profesyonel parti fonksiyoneri olarak da çok düzenli bir hayat mümkün değildi; buna ilaveten partinin istekleri çok çeşitli ve her defasında da çok acildi.

Ancak Weissensee'ye gittikten sonra daha sıkı bir düzen başladı. Çünkü toplumsal talepler 1950'den sonra daha az değil, ama daha düzenli hale gelmişlerdi. Şimdi benim de görevlerim açısından sadece bir temel mesleğim olmuştu: Bilim adamı.

Sık sık bilim adamlığı mesleğini sporculukla karşılaştırmışımdır. İkisi de sadece çalışkan olmakla kalmayıp, zira bunu her meslek gerektiriyor, olağanüstü düzenli çalışkan olmalı ve son derece disiplinli bir hayat sürmelidirler. Sporcunun kendi vücudunun en iyi durumda olması sorumluluğunu duyması gibi bilim adamı da manevi çalışma yeteneğini en iyi konumda muhafaza etmek için çaba göstermelidir. Bu aynı zamanda "bedensel" açıdan da iyi düzenlenmiş bir hayat gerektirir.

Gençken, okulun sonunda, öğrencilik yıllarında ve daha sonra, Anılar'dan bildiğin gibi çok dans eder, tiyatroya gider, gece geç vakitlere kadar arkadaşlarla tartışır, sohbet ederdim. Param kısıtlı olduğundan az alkol içiyordum. Fakat bulduğum zaman da miktarına dikkat etmeden ve içkinin tesiri altına girmeden içiyordum. (Bu daha sonraları bazı Sovyet dostları oldukça hayrete düşürmüştü).

Ne yazık ki yirmili yaşlarımın sonuna yaklaştığımda bende kuvvetli bir uyuma ihtiyacı başgöstermeye başladı ve otuza ulaştığımda akşamları uzun süre uyanık kaldığımda ertesi gün sabah iyi çalışamadığımı farkettim. Yaşlandıkça da öğleden sonra geç vakitler ve akşamları düzgün yazamadığım ortaya çıktı. Günün bu saatlerinde belli ölçüde bilimsel açıdan sakatlara benziyordum. Öğleden önceleri fevkalade iyi çalışıyordum. Eğer öğle yemeğini evde yediysem ve büyük annen yemeğin sonunda iyi bir kahve yaptıysa, o zaman fazladan bir iki saat daha, ama en çok bu kadar çalışabiliyordum.

Tabii bu koşullar altında öğleden önceleri evde çalışabilmek için elimden gelen çabayı gösterdim. 1968'de Enstitü direktörlüğünü bıraktığımdan beri, ayda iki ya da üç defadan fazla sabahları şehre inmedim ve akşamları da hemen hemen 20.20'de yatağa girdim. 5.30'da kalktığımda öğleden önce beş saat kadar yazı ve mektup yazmağa vaktim oluyor. 11.30 civarında çoğunlukla ya üniversitenin kafeteryasında, ya akademi gazinosunda veya bir restoranda öğretim üyeleri (onlarla ilişkimi böyle devam ettirdim) veya Berlin dışında ya da yurtdışından gelmiş bilim adamlarıyla buluşup yemek yiyordum. Böylelikle epey bir zaman kazanıyordum. Zira yemeğin sonu konuşmanın da sonu oluyordu. Pekçok sorun böylelikle bir saat içinde çözümleniyordu.

Sık sık bilim adamlığı mesleğini sporculukla karşılaştırmışımdır. İkisi de sadece çalışkan olmakla kalmayıp. olağanüstü düzenli çalışkan olmalı ve son derece disiplinli bir hayat sürmelidirler. Sporcunun kendi vücudunun en iyi durumda olması sorumluluğunu duyması gibi bilim adamı da manevi çalışma yeteneğini en iyi konumda muhafaza etmek için çaba göstermelidir.

Max Weber'in biyografisinden bildiğim kadarıyla öğle yemekleri için bir çeyrek saatten fazla zaman verilmemesine dikkat eder ve sevgili büyük annen de bizim öğle yemekleri sonunda sıkça: Weberler'de olduğu gibi derdi. İyi bir tesadüf eseri senelerdir ev işlerine bakan yardımcımız yemeklerini bizimle yiyor, —yemeğimizi devamlı mutfakta yeriz— böylece büyük annen de ben sofradan kalktığımda yalnız kalmamış oluyor. Akşamları ikimiz beraber yediğimizde tabii yemeği bitene kadar onun yanında kalıyorum. Evde böyle bir öğle yemeğinden sonra ben hemen yazı masasına giderek bir Brasil purosu yakıp ya tekrar yazmağa devam ederim, veya yazılmış olanları gözden geçiririm. Hemen hiç alkol kullanmamama rağmen bütün gün tütün içiyorum. Sabahları kahvaltıdan sonra pipo, saat 9.00'da büyük annenle birlikte bir fincan çay içtikten sonra Brasil, dadaha sonra da tekrar pipo. Şehirde yemek yersem ve bundan sonra da kapitalist dünya basınından birşeyler okumak için Tarih Enstitüsü Kütüphanesi'ne gidersem bir Brasil içiyorum. (Bir Amerikan, bir İngiliz, bir de Batı Alman gazetesi izlerim) Böyle bir öğle sonrasının ardından günün en zevkli anı akşam geliyor. Bir Havana purosu, tabii arada bolca pipo. Beni hükümet hastanesinde tedavi eden Wittbrot yoldaş son olarak "Jurgen, ne zamandır tütün içiyorsun" diye sorduğunda "60 yıl kadar" diye cevap verdim. "Daha ne kadar içmek istiyorsun?" sorusuna da şunları söyledim: "Bunu sana kesin söyleyebilirim; son olarak Baumschule yolunda", Krematoryum'un olduğu yerde yani. (Krematoryum: ölülerin yakıldığı yer. ç.n.)

Önceden de söylediğim gibi akşam uzun süre uyanık kaldığımda sabahları iyi çalışamadığımdan akşamları hemen hiç dışarı çıkmıyoruz. Arada bir misafirlerimiz oluyor, fakat biz onları oldukça erken yemeğe çağırıyoruz ve tabii onlar da tam vaktinde uykuya çekildiğimizi biliyorlar.

Görüyorsun, hayatımız bir yanıyla ne kadar düzenli. Fakat aynı zamanda öğle yemeğinden sonra yazılarım için kaçınılmaz olan gazete okumanın dışında öğleden sonraları da ne kadar düzensiz. Bütün günü kapsayan bir plan yürümez. Her planda beklenmedik birşeyler için yer olmalıdır. Öğleden sonraları Ekonomi Tarihi Enstitüsü'nde veya Akademi'de kiminle karşılaşacağımı nasıl planlıyabilirim? İyi planlamanın sırrı planlanmış olanlara sıkıca uymak, hayatın çeşitliliği ve zenginliği için plan dışında zaman bırakmaktır. Bu, hem tek tek kişiler hem de işletmeler için geçerlidir.

Öğleden sonra geç vakit eve geldiğimde uykuya gidene kadar gene plan dışı zamanım kalıyor. Genel olarak bu zaman çerçevesi içinde dergiler ve bilimsel kitaplar okuyorum. Akşam yemeğinden sonra 18.30'da birkaç yıldan beri —aksi takdirde pek iyi uyuyamadığımdan— sadece bilimsel olmayan şeyler okuyorum. Cumartesi ve Pazar öğleden sonraları öğle yemeğinden sonraki iki saatin dışında —ki bu zamanda sabahları gibi yazı yazıyorum— çok tembelim, dedektif romanları okuyorum.

Sana niçin herşeyi böylesine ayrıntılı anlatıyorum? Birincisi, disiplinli çalışma, disiplinli hayat bir bilim adamı için ne kadar gerekli, bunu anlayasın diye. İkincisi, planlı bir hayatın gerekli sınırlarını göresin diye. Son olarak da, bana böylesine disiplinli bir hayatı sağlamak için büyük annenin neler yaptığını görebilmen için. Ben olmadan birçok akşamları dostlara veya tiyatroya gitmesine rağmen neyse ki büyük annen de ekseriyetle geceleri çalışamıyor. Yoksa 20.20'de o kolumda olmadan uyumaya nasıl isteksiz giderdim ve de sabahları onsuz kahvaltı etmek ne kadar çekilmez olurdu.

Ölüm yıldönümünde

Gorki'nin edebiyat yaşamından dersler

Sosyalist gerçekçiliğin ilk ve büyük ustası Marksim Gorki, Payel Yayınlarınca Türkçeye çevirisi yapılan "Edebiyat Yaşamım" adlı eserinin bir yerinde şöyle diyor: "İnsanı insana en iyi yaklaştıran şey, kitaptır. Ve benim içimde insandan başka hiçbirşeyi tanıma isteği yok."

Çocukluğundan başlayarak ekmeğini alın teriyle kazanmış, proleter hümanizmayı çalışmanın somut koşullarında bilince çıkarmış bir yazar için bu sözler ilk bakışta son derece şaşırtıcıdır. Hele Marksizmin insan bilgisine kulaktan dolma ve üstelik anlamına varılmamış üç beş kelâmla erişmeye çalışanlar için bu sözler şaşırtıcı olmaktan da öte, "Gorki'nin kendisiyle çelişkili ve yanlış"tır.

Gerçekten de öyle midir? "İnsana değgin kitapları okumaksızın insanı anlamamız olanaksızdır" diyen Gorki, romanlarındaki capcanlı insan yumağını okuduğu kitaplardan mı tanımıştır?

Gorki'nin demek istediği elbette bu değildir. Kaldı ki Marksist estetik, tümüyle hayal ürünü sayılan roman konularının bile, gerçek hayatın, yaşanmış olayların damgasını yediğini kanıtlamıştır. Öyleyse Gorki'nin, bu sözlere yüklediği anlam gayet açıktır: İnsan, günlük hayat kavgasının hay huyu içinde, yaşadığı pekçok şeyin anlamını gözden kaçırabilir. Bize ilk bakışta hep birbirinin benzeri gibi görünen olaylar, ilişkiler, onların özünde oldukça gizli kalan ve toplumsal diyalektiğin belirlediği gerçeğin görülmesini engelleyen bir biçim taşıyabilir. Yani insan, yaparak ve yaşayarak öğrenir ama, gerçeklik hakkındaki bilgi, yalnızca pratiğe dayandırıldığı sürece eksik kalır, dahası yanılsamalıdır. Nesnel yasalarca belirlenen olayların özü, salt yaşanılmış olmakla edinilmiyorsa, ya da böyle olduğu sanılıyorsa, teorik bilgiye gerek olmayacağı sonucu, elbette yerinde bir yargıdır.

Gorki, işte bu yanlışa karşı, yani böyle bir sonucun doğru olmadığını, insanı yanılttığını göstermek için, bilginin ileri boyutlarının kitaplardan edinileceğini vurgulamak gereğini duyuyor. Hele bu bilgi, doğrudan doğruya insan hayatına ait ve insan sevgisinin anlamını sağlayacak bir bilgiyse... Çünkü insan mümkün olan en derin özellikleriyle tanımak, hayatın getirdiği engin deneylerle bilincin yaratıcı bileşiminden kaynayan ve büyüklüğünü yaratıcı insan emeğiyle bilincinden alan eserler sayesinde gerçekleşir.

Sosyalistim diyen pekçok kimseye falan romanı, şiir veya kitabı okuyup okumadığını, düşüncesinin ne olduğunu sorduğumuzda şu kalıplaşmış cevapla karşılaşıyoruz: Yahu bu düzeyde bir insan, şiirle, romanla zaman öldürür mü? Romanlarda öğrenecek ne kaldı ki? Hatta teorik kitaplar bile öyle değil mi? İşte hepsi birbirinin tekrarı. Üçünü beşini okudun mu, sonrası yavan geliyor.

Bir kere hiçbir edebi eser insanı eğlendirmek amacıyla ya da bilemedin, bilimsel eserleri anlayamayanlara, özellikle işçi ve yoksul köylülere ajitasyon çekmek amacıyla yazılmaz. Her edebi eserin başlıca kaygısı, en genel ifadesiyle, insanın ne olduğunu araştırmak ve somut tarihsel koşullar, ilişkiler içindeki yerini belirlemek ve giderek onu bugünkü durumunu aşmaya yöneltmektir.

İşte bu nedenle Gorki, sadece çağdaşları ve onların içinden de sadece sosyalist olanları okumanın dahi yeterli olmayacağını söylüyor: "Flaubert'in Bir Aşk Öyküsü adlı kitabı tanrı buyruğu kadar değerli benim için; Knut Hamsun'un Toprağın Verdikleri adlı yapıtı Odysse kadar etkileyicidir. İnanıyorum ki, benim torunlarım da Romain Rolland'ın Jean Christophe'unu okuyacaklar ve yazarın aklının ve yüreğinin büyüklüğüne, derinliğine, sarsılmaz insanlık sevgisine saygı duyacaktır." Savaşmaktan okumaya ve insan sevgisini öğrenmeye zamanı olmayanlar ve bu işleri boş bulanlar için de şöyle diyor Gorki: "Biliyorum bu tür sevgilere bugün, modası geçmiş gözüyle bakılıyor, ama olsun, bu neyi değiştirir ki? Bu sevgi hiç azalmadan yaşamını sürdürüyor ve bizler onun coşku ve üzüntülerini yaşamayı sürdürüyoruz."

Gorki, bütün hayatını ve yaratıcı ustalığını işçi sınıfının kurtuluş mücadelesine adadı. Yanlışlara düşmedi değil ama, Lenin'in de dediği gibi bu yanlışları, onun "hiç tartışmasız işçi sınıfının en büyük yazarı" olmasını gölgeleyen, onun büyüklüğünü eksilten şeyler değildi. O, bütün eserlerinde, insanı sınıf ilişkileri ve çelişkileri içinde olduğu kadar, geçmişten gelip geleceği kuracak olan yaratıcı cevheriyle tanıma amacını güttü. Aynı havayı soluduğu, aynı ekmeği bölüştüğü ve aynı kurtuluş için dövüştüğü insanlara dönüştürecekleri dünyayı bütün iyilikleri ve kötülükleriyle sergiledi. İşçilerin, emekçilerin, tüm insanların, olayları yaşarken öğrendiklerini, okurken öğrenmeleri için yazdı, onlara inanç, direnç ve sevgi taşıdı.

Şimdi Gorki'nin ölümünden bunca yıl sonra, "Ana'yı, Foma Gordeyev'i, Klim Samgin'i, Düşkünler'i, Artamonovlar'ı okumakla gurur duyanlara, Gorki'den öğrenecek birşeyi olmamakla övünenlere" karşı asıl onu okumakla ve ondan pekçok şöy öğrenmiş olmakla gerçek ve bir sosyaliste yakışır gururun duyulması gerektiği; Gorki'yi okumamanın ve buna kılıf geçirmemenin utanılacak birşey olduğu, ilerici kültür mirasçıları ve temelleri dünya çapında atılmış bulunan sosyalist kültürün sahipleri adına, Gorki'nin yalnız ölümünden bunca yıl sonra değil, proletaryanın kurtuluş mücadelesi insanlık tarihindeki niteliğini ve yerini koruduğu sürece savunulmalıdır, bu bir ihtiyaçtır. İnsanın insan olma tarihi ise gerçek anlamda sosyalizmle başlayacağına göre, göğsümüzü gere gere bu yeni tarih için ter döken Gorki her çağda okunacaktır, diyoruz.

Yunanlı besteci Mikis Teodorakis'le bir söyleşi

«Barış galip gelecektir»

Halklar arasındaki barış çabalarından ötürü uluslararası Lenin Ödülü'ne layık görülen besteci Mikis Teodorakis' in Sovyetler Birliği'ne Eylül ayında yaptığı gezide kendisiyle yapılan röportajın bir özetini sunuyoruz.

Size Sovyetler Birliği'ni her ziyaret edişimde hissettiklerimi dile getirmek isterim. Derin hayranlık duyduğum büyük ülkenizi bütün Yunan Komünistleri gibi ben de ikinci vatanım sayarım. Halkımın kaderini karanlığa gömmek için yapılan tüm baskı ve tehditler karşısında bizimle birlikte olduğu için Sovyetler Birliği'ne minnettarım. Ülkesinin özgürlüğü için mücadele eden her Yunan vatanseverinin yanında olduğu için de. 1967'de Atina'da hapisteyken beni öldürecekleri gerçeğinin farkındaydım. Sonra, tam bütün ümitlerimi kaybetmek üzereyken, babamın beni hücremde ziyaretine izin verdiler. Gardiyanlardan gizli babam bana bir not gösterdi. Notta Moskova'nın, eğer öldürülürsem, Cunta'nın bütün Sovyet halkının nefretini kazanacağını bildirdiği yazıyordu. Beni serbest bıraktırmak için Sovyetler Birliği'nde nasıl bir kampanya düzenlendiğini böylece öğrenmiş oldum.

Son eserimi, benim için en değerli olan 7. Senfoniyi Sovyet halkına sevgi ve şükranla hediye ediyorum.

—Ne hakkında bu senfoni?

Adı "Bahar Senfonisi". Yaşamın bütün süreçlerini kapsıyor: Doğum, yaşam, ölüm, yaşamın sürekliliği. Bir çok yönüyle otobiyografik bir çalışma. Senfonim birlikte acı çektiğim, savaştığım ve kazandığım vatanıma olan sevgimin açık bir anlatımı. Sonuçta hepinize ait olan anavatan -Toprak Ana'nın kaderi üzerine düşüncelerim diyebiliriz. Dünyada barışın her zaman hakim olmasını güvenli kılmak için bir çağrı. Bu eseri niçin bu kadar önemsediğimi şimdi anlıyor musunuz? Yapılmış bir müzik var ortada ve bu soluduğumuz havadır.

— Şimdi ne üzerinde çalışıyorsunuz?

Bir yenisi, 8. Senfoni. Nikaragua hakkında. Oraya gittim. Bana kalırsa, Nikaragua'da bugün olanlar uluslararası özelliklere sahip. Gerçek özgürlük yolunu seçmiş halkın kazanımlarını savunmasının çok tipik bir örneğine tanık olduk. Bu insanların sayıca az olmalarının hiç önemi yok, onlar emperyalizmin en vahşi saldırılarını dahi savuşturacak güce sahipler. İşte bunun içindir ki Büyük Ekim Sosyalist Devrimiyle başlayan dünya devrimci sürecini geriye döndürmek mümkün değildir.

— Siz sadece bir besteci değil, bir halk adamısınız da. Yaşamınızda hangisi ağır basıyor, müzik mi, politika mı?

Bir ayrım yapmıyorum. Yaşamın kendisi sanatçıya ilham kaynağı oluyor. Bu insanın kişisel, sosyal, ulusal ve dünya çapında bağımsızlık için hiç bitmeyen mücadelesi anlamına geliyor. Tabii ki kişinin kendini küçük dünyasına kilitlemesi ve etrafındaki herşeyi keskin bir ayrılık duvarının ardından görmesi de mümkün. Ama bu yaşamak değil. Bu bitkisel hayat. Şu günlerde toplumdaki gerçek değişimlerle birlikte, mücadele herşeyin tek doğru ölçütü.

—Mikis, siz Yunanistan Komünist Partisi milletvekilisiniz. Sizi sık sık ülkenizde büyük yığınlara hitap ederken, geleneksel "barış maratonlarına" katılırken görüyorum. Böyle bir soru sormamı affedin ama, bu durum sizi yaratıcı çalışmadan alıkoymuyor mu?

Bana yalnızca şunu söyleyin, iyi bir eserin doğuşu sadece birinin tek başına çalışmasına bağlı olabilir mi? Hayır! Yalnızca her gün halkla, gerçek halkla konuşarak, yalnızca hayattan çıkar bu.

— Geçenlerde Yunanistan'da "Savaşan Kültür" adlı kitabınız basıldı. Bu terimle ne anlatmak istiyorsunuz?

Herşeyden önce demek isdediğim kültür işçilerinin sosyal ilerleme ve barış mücadelesine aktif katılımı. Bundan daha önce bahsetmiştik. Bugün emperyalizmin kendisi dahi tabanını kaybettiğini itiraf ediyor. Ama yine de kitleleri etkisi altına almak için ince silahları var. Bunlardan birisi "kitle kültürü" ve özellikle müzik. Kapitalist toplumda müzik sıradan, ucuz birşey.

Sanıyorum uzun zamanden beri namuslu edebiyat ve sanat işçileri "kitle kültürü" çığına yalnızca karşı çıkmayı bırakıp ona karşı örgütlü mücadeleye başladılar. Ama tehlikenin yalnızca disko müziğinin örneğin rock'ın kendisinde olmadığının vurgulanması gerek. Bu müziğin kendi içinde bir kötülüğü yok. Ama bizler onun altında yatan ideolojiyi, yaşam biçimini net olarak anlamalıyız.

1957'de Moskova'ya altıncı Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ne gelişimi sık sık hatırlarım. Moskova benim için arkadaşlık, mutluluk ve barış sembolü olmuştur. Hatırlıyorum, Festival'e katılan bizler evlerimize dönüşte ayrı yollara giderken, hepimiz barışı savunacağımıza emindik. Ve dünyadaki pekçok olay gücümüzü gösterdi. Emperyalizmin yeni bir dünya savaşı tezgahının başarılı olmaması genç Sovyet insanlarının öncülük ettiği uluslararası gençlik hareketine bağlıdır.

— Gelecek Moskova festivali için neler söylemek istersiniz?

12. Gençlik ve Öğrenci Festivali dünya için kritik bir dönemde yapılıyor. Şu anki tehlikeli uluslararası durumdan doğrudan kimin sorumlu olduğunu biliyoruz. ABD yönetiminin başını çektiği saldırgan emperyalist çevreler. Ama savaş manyakları durdurulabilir. Bu, şimdi çok yüksek bir düzeye ulaşmış olan uluslararası barış hareketiyle kanıtlanmıştır. Bu hareket büyüyor ve daha bilinçli, safları sıklaşıyor ve daha örgütlü hale geliyor. Genç insanlar bu hareketin ön saflarında yeralıyorlar.

Günümüzde, bütün ülkelerin genç kızları ve delikanlıları barışın yaşamlarının önde gelen unsuru olduğunu kavrıyorlar ve buna bağlı olarak bu barışın uğrunda savaşılması gerektiğini anlıyorlar. Ve eğer dünya gençliği hep birlikte "barış olacak" diyorsa, ben barışın sonunda galip geleceğinden eminim.

İşçinin Sözlüğü

HAZIRLAYAN FETHİ SAVAŞÇI

DEVLET SEKTÖRÜ

Sömürge boyunduruğundan kurtulmuş olan ülkelerde toplumsal sektörlerden biridir. Devlet, en önemli iç, dış birikim kaynaklarını sanayileştirmeye yöneltmiştir. Devlet sektörü, gelişen ülkelerin geri kalmışlığını sürdürmek için elinden geleni yapan yabancı tekellere karşı savaşımda çok önemli bir rol oynamaktadır. Devlet sektörü, hem yabancı işletmelerin, bunlarla işbirliği yapan yerli büyük işletmelerin kurulması sonucunda meydana gelir, güçlenir. Sosyalist ülkelerin yardımıyla kurulan işletmeler de devlet sektörünü güçlendirir. Ekonomik bağımsızlık için savaşım yürüten, sosyalist devletlerin çıkar gözetmeyen yardım ve desteğine dayanan ülkelerde devlet sektörü emperyalizme karşıdır. Ve politik egemenliği güçlendirme, ekonomik bağımsızlığı sağlama savaşından en önemli dayanaklarından biridir. Gelişmekte olan ülkelerde devlet ekonomik sektörü, şiddetli sınıf mücadelesi koşullarında güçlenmektedir. İlerici toplumsal güçler, bunun, ülkenin bağımsızlığının sağlamlaştırılmasına, toplumsal gelişmede kapitalist olmayan yola geçilmesini kolaylaştıran bir maddi güç haline gelmesine hizmet etmek için çaba harcamakta, büyük burjuvazi de devlet işletmelerini kendi sınıfsal çıkarlarına tabi kılmaya çalışmaktadır. Devlet sektörü, ülkedeki temel sınıflar arasındaki güç oranına göre ya kapitalist yola, ya da kapitalist olmayan gelişme yoluna yönelmektedir.

TEKELCİ DEVLET KAPİTALİZMİ

Tekellerin gücü ile devlet gücünün, kapitalizmi çöküşten kurtarmak, tekelleri daha da zenginleştirmek, işçi hareketiyle ulusal kurtuluş hareketini ezmek amacı ile bir mekanizmada birleşmesidir. Kapitalizmin tekelci kapitalizme dönüşmesi yasasını Lenin keşfetmiş ve teorik temelini kurmuştur. Üretim ve kapitalin finans oligarşisinin elinde yoğunlaşıp toplanması, özel tekellerle devlet tekellerinin birleşmesi, böylece tekellerin çıkarlarını korumak için ekonomik yaşama ve emek-sermaye ilişkilerine geniş çapta karışması (devletin, özellikle ordunun çeşitli gereksinmelerini yüksek fiatlarla büyük tekellerden sağlaması, işçi ücretlerini dondurması, tekelci yüksek kârlara karşı grevleri yasaklaması, tekellere gümrük muafiyeti, dış satım primleri ve benzerleri gibi ayrıcalıklar tanınması), tekelci devlet kapitalizminin belli başlı nitelikleridir.

Tekelci devlet kapitalizmi, kapitalizmin karekterini değiştirmemekte, üretimdeki anarşi ve rekabeti ortadan kaldırmamakta, tam tersine, onun çelişkilerini, özellikle emek-sermaye arasındaki çelişkileri daha da keskinleştirmektedir. Üretimin kapitalizm koşullarında en yüksek yoğunlaşma derecesi olan tekelci devlet kapitalizmi, Lenin'in belirttiği gibi, sosyalizmin en eksiksiz maddi hazırlığı ve dış avlusudur. Ekonomiyi olduğu gibi, politikayı, sosyal ve uluslararası ilişkileri kapsayan bu karmaşık olgunun bilimsel çözümlemeden geçirilmesinin, işçi hareketi için, doğru bir taktik ve stratejinin belirlenmesinde son derece büyük önemi vardır.

Kabaran bir dalga gördüğünde sen

Kabaran bir dalga gördüğünde sen
Şiirimi görüyorsun demektir
Yükseklik göğe, fakat bazen
O hafif ve uykulu bir yelpazedir

Öyle bir hançerdir ki şiirim
Çiçeklenir elde kabzası
Şiirim bir çağlayandır
Suyu berrak, kristal gibi

O fışkıran bir yeşilliktir
Pırıl pırıl, ve alev kızıllığında.
Şiirim yaralı bir geyiktir
Bir sığınak arayan ormanda

Şiirim kardeştir cesarete
Yalın, içten ve özlüdür
O, kendisinden kılıç yapılan
Çelikle aynı örste döğülmüştür.

Jose Marti

MANŞET

Duyduk — duymadık,
Gördük — görmedik,
Dedi — demedi demeyin.

Hazırlayan: Şanar Yurdatapan

«İyi ahlaklı», «Milli değerlerimiz» le yoğrulmuş bir

GENÇLİK YETİŞİYOR!..

— ALPER! ALPER! ALPER YAVRUM!

— BUYUR DEDEEE, NE İSTİYORSUUUN?

— HANİ BANA GAZ'TE OKUYACAKTIN, UNUTTUN MUU?

— Öfff! Yine aynı terane!

— Alper, şu dedeni kırma dedim sana! Hergün birkaç dak'kanı ayırsan yetiyor onu mutlu etmeye...

— Ama anne, dedem iyiden iyiye bunadı... Hâlâ 5 yıl öncesinde otluyor. Ben okuma yazma öğrendim diye gurur duyuyor.

— İdare etsen ne olur Alperciğim, alıver gönlünü dedenin! GELİYOR BABAA!

— Pöff!.. GELDİM DEDCİİİĞİM... Geldim işte!

— Gel benim aslan torunum, otur yanıma. Hadi bana bugünkü gaz'teyi bir okuyuver... Hey yarabbim... Minicik bebe büyüdü de okuma-yazma öğrendi!

— Dedeciiğim, o beş yıl önceydi, son beş yılda neler oldu, neler!.. Ben de artık ortaokula gidiyorum.

— Ya, yaa! Biz cahil kaldık işte... Ama çocuklarımı okuttum, onlar da torunlarımı okuttular; ölsem gözüm açık gitmez.

— Dedecim, bırak mezarlık edebiyatını da, söyle bakalım, neresini okumamı istiyorsun gazetenin?

— Şu dua edenleri oku önce... Millet tekrar imana mı gelmiş?

— Kadir gecesinde millet camilere sığmamış! Bu camide 5 bin kişi varmış!

— Oh, maşallah, maşallah! 5 bin kişi gidiyor!

— Ne dedin, ne dedin?

— Birşey değil, "çok iyi" dedim! Bak bu fotografta da iş adamları ve politikacılar halkla birlikte namaz kılıyor ramazan günü.

— Alââ, alâââ!.. İçlerinde Allah korkusu olursa memleketi daha iyi idare ederler. Rahmetli Menderes de hiçbir namazı kaçırmazdı.

— Ama dede, iç sayfada bir de küçük haber var, resimsiz... Aynı adamlar, aynı günün akşamüstü, Hilton Oteli'nde bir kokteyl vermişler yabancı konuklar için... Viskiler, şampanyalar içmişler, hem de ramazan günü, iftardan önce hem de!

— YALAN! Gazeteci uydurmasıdır, sakın inanma!

— E, Birinci sayfadaki namaz kılışlarına nasıl inanıyorsun öyleyse?

— Namaz borçtur evladım, Allah borcudur... BORÇ NAMUSTUR!

— Borcunu ödemeyen de namussuzdur, değil mi?

— Namussuzun en namussuzudur!

— Eh, öyleyse en büyük namussuz DEVLETTİR!

— NE?, ÇABUK TÖVBE DE, ÇABUK TÖVBE DE!.. Vallahi çarpılırsın!

— Ben demiyorum ki dede, senin gaz'ten diyor, bak; "Devlet eski borcunu ödemek için yeni borç alıyor!"

● Devlet borç ödemek için tahvil çıkarıyor

HAZİNE "Salyangoz formülü"

● Maliye Bakanlığı'nca geçen yıl satılan tahvillerin ana paralarını ve faizlerini ödemek için daha büyük oranda borçlanmaya gidiliyor

— İnanmam. Bütün bunlar solcu uydurmaları...

— Ama senin okumamı istediğin gazete yazıyor? Al bakalım bir fotograf daha; Kadıncağız hastanede yer bulamamış, kapı önünde yatıyor.

— Hastane kapıcıları ne namussuzdur, bilmez miyim? İçerde boş yatak durur, iki damga eksik diye zavallı garibanı sürüm sürüm süründürürler... Ben olsam çıkarım baş hekime... O da olmadı sağlık müdürlüğüne... O da mı olmadı, doğru bakana!

— Yavaş ol dede. İş bildiğin gibi değil... Bak, sağlık bakanı söylemiş: "Devlet hastanelerine ayrılan para daha Nisan ayında bitmiş! Hastaneler serbest piyasaya borçlanmışlar!

— Olur mu be yahu? Devlet bütçesindeki bu kadar para nereye gidiyor o zaman?

— ??????....

— ???????....

— Nereye gidiyorsa gidiyor işte dedeceğim... Ama hastanelere para yok işte!

— Fazla inanma gaz'telere... Onlar hep işin kötü yanını yazarlar... Sanki hiç mi iyi birşey yok Türkiye'de, hiç de mi iyi haber yok?

— O da var dedeciğim, bak: Turizm patlamasının altında kaldık!... Son çare: Öğrenci yurtları otel oluyor!

patlamanın altında kaldık

TURİZM

Son çare: Yurtlar otel oluyor

— Oh, oh! Turist iyidir, döviz getirir... Sadece öğrenci yurtları mı? Gerekirse turistlere yer açmak için kendimiz sokakta kalmalıyız!

— Zaten kalıyoruz ya, Arap turistler her yana girdiler... Ama bak, bu fotofrafta bütün bir köy açıktaymış diyor: Toprak kaymasından! Turizm patlamasından değil!

● Heyelanzedelere hâlâ yer gösterilmedi

Muhsinler köyü çadırda yaşıyor

Kızamık, kabakulak salgını var

— A Evladım, bu allahın verdiği felâket, kul ne yapsın? Sen dön hele iyi haberlere... Demek Avrupa en nihayet bizim ülkenin kıymetini anlamış ha?

— Valla dedeciğim, bu konuda da —senin deyiminle— rivayet muhtelif! Bak, Avusturya Televizyonunda bir program yapıp "Türkiye'ye gitmeyin. Yer ayırttığınıza bile güvenemezsiniz. Biz yer ayırtıp gittik, açıkta kaldık. Rezil olduk" demişler.

— Rezil olamazlar, çünkü zaten rezil herifler!.. Evren Paşa'nın yerden göğe hakkı var. Avrupa'da Türk düşmanları el ele vermiş, kuyumuzu kazmağa uğraşıyorlar. Taa Viyana kuşatmasından bu yana kuyruk acıları var çünkü!.. Ah Baltacı aah, Katerina'ya kanmasaydı bugün komünizm mi vardı?

— Takma kafanı dede!.. Bak iyi haber de var... Bir İspanyol dergisi; "İstanbul gecelerini" övmüş... Seher Şeniz'in fotograflarıyla!

— Ne yani? Turistler gelsin diye karı mı oynataca'z? Kızlarımız çengi mi olacak?

— Ne var bunda dede? Keşke Aysun Ablam da dansöz olsa!

— Sus ulan velet! İnsan ablası için böyle şey der mi? Pezevenk mi olaca'n?

— Dede yaa, ablam okudu okudu memur oldu. Kaç para geçiyor eline? O beğenmediğin dansöz, ablamın bir aylığını bir gecede kazanıyor!

— Olsun, ablanın alnı ak, cemiyette muteber bir yeri var!

— Hangi toplumda?.. "Aksaray-Zincirli sokak" sosyetesinde... Dede yahu, o senin "Orospu" dediğin dansözler, SEX yıldızları, en yüksek sosyetede, en saygı değer kişiler arasında yer alıyor da haberin yok! Nah işte, SODEP'li Belediyenin düzenlediği festivalin "şeref misafiri" —senin deyiminle— Ahu Tuğba!.. Senin Karaoğlan'ın devamı diyordun hani... Umudunuz İnönü'nün partisi!..

— Ben onu bunu anlamam! Erkek olsun-kız olsun, herkes okuyup, çalışıp adam olacak; okumayana, çalışmayana ekmek yok!

— Dede yahu, sen hâlâ nerede otluyorsun? Bak bugün kimler ne kazanıyor?

— Eee, sen de futbolcu mu olaca'n yani?

Milliyet'in araştırması

Türkiye'de, en çok parayı futbolcu kazanıyor...

— Açmaz dedeciğim! Bir tekme atarlar, hayatın kararır. Gördüğün gibi milletvekilliği filan zaten iş değil. Gerçi rüşvetten yolu doğrultursun ama, bir açığa çıktın mı kimse seni korumaz. Bütün suçu üstüne yıkıp sıyırtmaya bakarlar, sanki tek suçlu senmişsin gibi... Kısacası o işler de açmaz!.. Ben kaçakçı olacağım!

— Tövbe de, tövbe de... Olur mu hiç oğlum, bunlar namussuz işler!

— Neye olmasın dedeciğim? Bol para var... Sonra karı-kız gırla!..

— Evladım sen delirdin mi? Bunlar kanun dışı işler.. Devlet bir duyarsa.

— Çocuk musun dede? Hiç devlet payını vermeden kaçakçılık olur mu, veririz elbette!

— Vay başıma gelenleeer! Bacak kadar çocuk neler diyor!

— Uydurmuyorum ya dede, gördüğümü söylüyorum.. Dünya dönüyor sen ne dersen de! Kaçakçıların babalarından biri öldüğünde cenazesine bakan gitmişmiş taa senin zamanında, o vakit aklınız neredeydi?

— Bunu da nerde duydun baki'ym?

— Ali abimde eski gaz'te kupürü var, o gösterdi.

— Ali mi!.. Yüzünü şeytan görsün o komünistin. Hepsini yakaladılar o melun kurtuldu... Demek şimdi de senin aklını çelmeye çalışıyor?

— Aldırma dedecim....

Benim politikayla ilişkim yok... Biran önce gemimi kurtarıp köşeyi dönmeye bakıyorum bu lânet toplumda... Ali ağbeyin de anasını satayım... Dur yahu, bir dakika! Ne biliyorsun onun komünist olduğunu hem?

— Elimde kati delil var!.. Bak ne buldum geçen gün odasında?

— Ne buldun, Darwin'in kitaplarını mı?

— Bak, bak da gör!.. Nazım Hikmet'in şiirleri!..

— Ver bakayım, ver bakayım? Allaaah; döndün köşeyi oğlum Alper... Yaşşa Dede, eline sağlık, haydi bana eyvallah!

— Nereye evladım? Bırak onları elinden, başımıza dert gelir!

— Ne derdi, para gelecek, para! "Gizli örgüt" yakalatana ne veriyorlar, duymadın mı?

— Delimisin Alper? İhbar mı edeceksin Ali ağbeyini? Aile içinde böyle şey olur mu? Gebertiriz seni!

— Bulursanız gebertmemezlik etmeyin! Hem görseniz de tanıyamazsınız ki!.. Estetik amaliyat parasını da devlet ödüyor... Ver elini Avrupa!.. Elveda dedeciğim... Bu iyiliğini unutmayacağım!....

DİP NOTU

Bu sayfaları hazırlamak için hiç de öyle uzun boylu hazırlık gerekmedi. Bakınız: Milliyet 17 Haziran 1985, Avrupa baskısı (veya herhangi bir tarihli, herhangi bir boyalı gazete. Aynı şeyler hergün var!)

Bir zulmün romanı

Saragöl

ORHAN GÖKÇE

May yayınevi tarafından 1974 yılında basılan Ömer Polat'ın "Saragöl" romanını on bir yıllık bir gecikmenin rahatsızlığı ile okudum. Sonra da bir süre düşündüm. Biz niçin böyleyiz? Böylesine güzel, böylesine yakıcı bir konuyu alıp okuyucuya ulaştıran insanlara karşı bu tavrımız neden?

Böylesi bir gecikmeden ötürü "Saragöl" yazarının affına sığınarak okuyucularımıza bu kitabı tanıtmaya çalışıyorum.

Ömer Polat gerçekten "Saragöl"le zor bir göreve talip olmuş. Üzerinde düşünülmesi, konuşulması, hatta araştırılması bile cesaret gerektiren Kürt-Ermeni tabusunun dokunulmazlığına dokunarak. Elbette kitap yalnız Kürt-Ermeni sorunu ile sınırlı değil. Bu sorunun tarihi gerçeklerini gözönüne sererken Türkiye Kürdistanı'ndaki feodal yapıyı, kapitalizmin (özellikle tarımsal alanda ülkeye girmesiyle) feodaliteyi tasfiyesini ve Kürdistanda kapitalist ilişkilerin giderek egemenliğini, hulamlığın (ırgatlığın) ücretli işçiye dönüşmesini, bir teorik kitap inceliğiyle okuyucuya sunuyor. Burada Anna Seghers'in şu sözünü anmak gerekiyor sanırım: "Çalışan insanla bir oluşumuz, yaratılan eserde belli olur". Ömer Polat görevinin bilincinde bir yazar olarak sarılmış "Saragöl" romanına. Hem tarihi gerçeklikleri bugünün kuşağına aktarmak, hem de mazlum ulusların unutturulmaya çalışılan geçmiş acı günlerinin anısını tazelemek... Ama bunlar yapılırken kör bir "ulusçuluğa" düşülmeden "Halkların kardeşliği" ilkesi temelinde olaylara bakmak ve insan öğesini başa almak...

Roman, Dilo Bey adındaki bir aşiret reisi ile başlıyor. Dilo Bey 50 yaşlarında tanınan "Ağa" tiplerindendir. 3 karısı vardır. Ama komşu aşiret reisi Cimsid Ağa'nın güzel kızı Dilan'a gönlünü kaptırmıştır. Ne edip edip kızı kendisine dördüncü "karı" yapacaktır. Dilo Bey diğer aşiret beylerinden önce tarıma teknolojiyi sokmuş, tarımı modernleştirmiştir. Ancak Cimsid Bey yaşlı olması nedeniyle kızını Dilo Bey'e vermeyi reddetmiş, böylece iki aşiret reisinin arası açılmıştır.

Cimsid Bey, çok eski bir aşiret reisidir. Seferberlikte tüm ırgatları askere alındığında yalnız kalmış, romanın asıl kahramanları olan Saragöl'ün hayvancılıkla geçinen göçer bir kabilesine sığınmış, bu kabile tarafından saygı görmüş bir dediği iki edilmemiş, seferberlikten sonra tekrar kendi topraklarına dönmüştür. Ancak Cimsid Bey'in toprakları uzunca yıllar ekildiğinden, giderek verimden düşmüştür. Cimsid Bey'in ihtiyacı olduğu toprak, göçerlikten kurtulup yeni toprağa yerleşen ve hayvancılıkla uğraşan köylülerin bakir yerleşim alanıdır. Ağa bu yeni toprağa da sahip olmalıdır. Bunun için köylülere toprağın asıl sahibinin kendisi olduğunu, isterlerse kendi kapısında ırgat olarak çalışabileceklerini söyler. Ne var ki köylüler bu öneriye yanaşmazlar. Cimsid Bey işini devlete bırakacaktır. Köylüleri mahkemeye, hakime de yüklüce rüşvet verir.

Yasal olarak artık topraklar Cimsid Ağa'nındır. Ancak genç iki köylü olan Nuro ile Kuzo topraklarından ayrılmak ve ırgat olmak istememektedir. Bunun için ne pahasına olursa olsun ağaya karşı direnme kararı alırlar. Bu kararlarını köyün yaşlılarına ve kadınlarına da onaylatmak isterler. Açılan tartışmaya tüm halk katılır. Yaşlılar genellikle teslim olmayı, gençler de direnmeyi savunurlar. Sonunda direnme kararına tüm köylüler katılırlar.

Köyün en yaşlısı Apo-Mikko, şimdiye kadar yaşlı bir kadından başka hiç kimsenin bilmediği bir öyküyü romanın bu bölümünde anlatır. Anlatılan öykü, bu topraklar üzerinde Apo-Mikko'nun ilk gençlik yıllarında geçmektedir. Zaman açısından çok uzak olmayan bu öykü nasıl da kısa zamanda halka unutturulmuş veya dilden dile dolaşması yasaklanmıştır. Köylüler dedeleri zamanında olan bu vahşetten ancak Apo-Mikko'nun anlatısıyla haberdar olurlar. Olay şudur: Göçer hayat yaşayan romandaki köylüler, göçerliğin artık mümkün olmadığı, toprağın ağalarca paylaşıldığı, Kürdistan ovalarında nihayet kendilerine bir boş alan bulurlar. Ancak tüm hayatı hayvancılıkla geçen bu insanlar, başta kendilerine bir ev yapacak, tarlayı sürecek, ürün toplayacak kültürden de yoksundurlar. Bunun için yakın bir köyden yardım isterler. Yardım etmeyi severek kabullenen bu köy Ermeni köyüdür. Ermeniler Kürtlere göre kültür bakımından bir hayli ileri durumdadırlar. Ev ve çeşitli tarım araçları yapabilirler. Tohumdan ve tarla ekim işinden anlarlar. Kürtlerin evlerini yapar, onları yeni yaşamlarında karşılarına çıkacak güçlüklerin aşılmasında her türlü yardımı ve dayanışmayı gösterirler. İki halk arasında dostluk ve kardeşlik bağları gelişir, güçlenir. Birbirlerine kirve olurlar. Öyküyü anlatan Apo-Mikko, o zamanlar delikanlılığa yeni adım atmış bir Kürttür. Ahbap oldukları bir Ermeni ailenin Siran adındaki kızı ile aralarında sıcak bir aşk ilişkisi gelişir.

İki insan her türlü şoven ve dinsel baskıdan uzak birlirlerini sevmektedir. Ancak birden bire araya giren düşmanlık, çok kısa bir sürede iki halkı birbirine düşman eder ve o zamanki devlet güçlerinin kışkırttığı bu olay sonunda belki de insanlık tarihinde az ratstlanan bir insan katliamı, bir vahşet meydana gelir.

Başında da söyledik. Ömer Polat çok özgün bir konuyu ele alıyor. Güzel bir eser ortaya çıkarıyor. Roman Rusçaya çevrilerek ilgiyle okunuyor. Ama gözleyebildiğimiz kadarı ile ülkemizde hakettiği yankıyı bulamıyor. Birçok "ilerici" eleştirmen romandan; "gerçeğe uymuyor", "mitolojik, efsanevi" türünden yazılarla geçiştiriyorlar. Roman hakkında ilk derli toplu değerlendirmeyi 1975 yılında "Militan" dergisinde Ataol Behramoğlu, Kemal Özer ile birlikte yapıyor. Bunun dışında ne bir ses ne bir nefes. Bu tavır bizce açıklanması kolay bir tavırdır. Çünkü romanda anlatılan konu Türk şovenizminin en hassas konusu olduğu gibi ilerici geçinen Kemalist aydınlarca da tabu sayılmaktadır. Okurlarımıza daha fazla gecikmeden bu kitabı mutlaka okumalarını öneririz.

T.KÜRDİSTAN'INDA

Ankara'daki faşist yönetimden istenen, Ortadoğu'da daha etkin ve Kürdistan'da daha müdaheleci bir rol oynamasıydı.

Böyle bir rol faşist Evren-Özal rejiminin hesaplarına her bakımdan uyuyor. Birincisi, Türkiye'deki yönetim İran-Irak savaşında Saddam'ın ayakta durmasını, İran'ın galip gelmemesini istiyor ve bunu doğal olarak çıkarlarıyla bağdaştırıyor. Bölgedeki askeri görev, Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik güçleri yoketmek ve Kürt halkını sindirmek bakımından faşist yönetimin işini kolaylaştırıyor. Türkiye, Kürt demokratik hareketini "kendi" sorunu olarak değil, bölge düzeyinde bir sorun olarak almakla iddialarını daha da genişletiyor, rolünü yayıyor ve bundan da, varabileceği en uç noktaya, Kerkük petrollerini ele geçirme rüyasına ulaşıyor.

Türk ordusunun "görev sınırları" Washington-Bağdat-Ankara üçgeni içinde belirlendiği için bu aşamada Türkiye'nin daha ileri hülyalarına yer verilmiyor. Gizli tutulan askeri harekatın yabancı haber ajanslarına göre (BBC'ye göre Türkiye 19 Haziran'da İran Kürdistanı'na 40 km. girmiş bulunuyor) toprak işgaline kadar varması sözkonusudur. Evren cuntasının Türkiye'deki demokratik ve T.Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik hareketi bastırıp sindirmesi "kendi işidir" fakat ortadoğu'daki demokratik ve yurtsever hareketlerin ve Filistin-Arap ilerici güçlerinin bastırılıp yokedilmesi, ABD'nin çıkarları ve planları çerçevesinde Türkiye'nin daha bir "kendi işidir". Ortadoğu'daki ABD askeri gücüne ikmal kolaylıkları sağlayan Evren-Özal rejimi ABD'nin dayatmasıyla, şimdilik gözetir göründüğü "denge hesaplarından" büsbütün sıyrılıp "maceralara" heveslenebilir.

İran ve Irak Kürdistanı'ndaki ulusal demokratik güçlerin, komünist partilerin ve yurtsever cephelerin —aynı zamanda Suriye'nin— ısrarla dikkat çektikleri tehlike budur.

IRKÇILIĞA KARŞI

(Baştarafı 1. sayfada)

son yılların en büyük kitle olaylarından biri oldu. Festivali düzenleyenler arasında Irkçılığa Karşı Halklararası Hareket (MRAP), Genel-İş Konfederasyonu (CGT), Ulusal Eğitim Federasyonu (FEN), Orta Öğretim Sendikası (SNES), Fransa Öğrenciler Birliği (UNEF), Hristiyan Genç İşçiler (TAC) ve Fransa Yahudi Öğrenciler Birliği gibi örgütler bulunmaktaydı.

Sabah 5.00'den itibaren Paris ve Fransa dışından gelenlerin Concorde meydanına inmesiyle başlayan festivalde, alan birkaç saat içinde tıklım tıklım doldu ve kalabalıklar Champs-Elysee ve Rivoli Bulvarı başta olmak üzere meydana açılan ana caddelere kadar taştılar. Festivale katılan 400 bin kişi kurulan video sistemiyle alanın iki yanına yerleştirilmiş dev ekrandan konuşmaları ve sanatçıların programlarını izlediler.

Her ırktan ve birçok ulustan insan hep birlikte ırkçılığı protesto ettiler, değişik dillerden şarkılar ve marşlar söylediler. Folklorik danslardan örnekler sundular, değişik çalgılarla müzik yaptılar.

Taraflı tarafsız bütün gözlemcilerin "muhteşem", "olağanüstü", "büyük başarı" gibi nitelendirme sıfatlarıyla tanımladığı festival sadece ırkçılığa karşı uluslararası insani değerlerin yükseltildiği bir gösteri olmakla kalmadı, aynı zamanda halkların dostluğunu öne çıkartan ve uluslarası barış, dostluk ve dayanışma duygularını somutlayan bir barış ve kardeşlik şenliği niteliğini kazandı.

SOL BİRLİK

1970 tarihinde, kendisini yoketmek isteyenlere karşı yükselttiği şanlı direnişinden bahsederek, bugün o şanlı direnişi gerçekleştiren işçi sınıfının ve yandaşlarının üzerindeki baskılara değindi. Daha sonra Cunta ile başından beri uzlaşan Türk-İş yönetimine rağmen Türk-İş içindeki işçilerin bu engeli aşmayı mutlaka başaracaklarına, 6 sol parti tarafından oluşturalan Sol Birlik'in işçi sınıfını ve demokrasiden yana güçleri faşist cuntaya karşı harekete geçireceğini söyledi.

Danimarka'nın başşehri Kopenhag'da 15-16 Haziran'ın 15. yıldönümünü kutlama gecesi katılanların az olmasına rağmen başarılı geçti.

300 civarında Türkiyelinin katıldığı gecede konuşma yapan TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu konuşmasında, faşist cuntanın 5 yıldır halklarımız üzerindeki icraatlarından bahsederek, demokrasi güçlerimizin yakın bir tarihe kadar Cunta'ya karşı dağınık olmalarından Cunta'nın nasıl yararlandığının örneklerini verdi. Daha sonra konuşmasında, Cunta'nın baskılarından, işçi sınıfının ve emeğiyle geçinmeye çalışan diğer tüm toplum kesimlerinin içinde bulunduğu yoksulluktan kurtulmanın yolunun faşist cuntayı alaşağı etmekten geçtiğine dikkati çeken Gazioğlu, Sol Birlik'in bu yolda atılmış önemli bir adım olduğunu söyledi.

MÜNİH TOPLANTISI

(Baştarafı 1. sayfada)

duğu" vurgulanarak, "Türkiye'de bugün mücadele istenilen boyutta değilse, bu, işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıf hareketlerinin aradan geçen 15 yıl içinde gerilemiş olmasından değil, siyasi güçlerin gerekli olan birliği henüz yaratamamış olmalarındandır. Örgütlü olduğunda işçi sınıfımız 15-16 Haziran'dan daha yiğit, daha kararlı olabilir, olacaktır.. denildi.

"Türkiye'de faşizmi alaşağı etmek için örgütlü somut mücadeleye katılmak yerine, burjuva partilerinde demokrasi beklemeyi seçenlerin" bulunduğuna dikkat çekilen konuşmada "işçi sınıfının politik güçlerine düşen görevin, işçi sınıfını kendisi dışındaki şu veya bu partinin peşine takmak değil, onu kendi bağımsız hedefleri doğrultusunda herkesle ittifak kurabilir ölçüde güçlendirmektir." denerek "Sol Birlik"in kuruluşunun bu bakımdan önemli bir gelişme olduğu kaydedildi. Türkiye Sosyalist Işçi Partisi'nin 11 yıllık mücadelesinin bir anlamda işçi hareketinin politik birliğini sağlamak, halk demokratik güçlerinin devrimci cephesini inşa etmek ve faşizme karşı demokrasi güçlerinin en geniş birliğini yaratma mücadelesi olduğunu, işçi sınıfı biliminin pekçok ilkesel değerlerinin TSİP'in yoğun çabaları sonucu sol harekete malolup geleneksel-leştiğini" söyleyen konuşmacı, "Sol Birlik"in kurumlaşma sürecine henüz girdiğini, Türkiye'de işçiler ve emekçiler tarafından sevinçle karşılanıp desteklendiğini, Sol Birlik partilerinin fedakarca çalışmalarının Türkiye'de somut sınıf temelleri üzerinde yaygınlaşabilmesi, kendini bir güç olarak ortaya koyabilmesi durumunda hem işçi sınıfını yönlendirme ve hem de öteki anti-faşist siyasal güçlerle ittifaklar kurabilme imkanına kavuşabileceğini" belirtti. Bu sürece de TSİP'in birlikçi yaklaşımının büyük katkıları olacağını anlattı.

Toplantıda TUDEH'liler adına yapılan konuşmada Türkiye'deki anti-faşist mücadele ile İran emekçi sınıflarının dayanışması dile getirildi. Toplantıya katılan çeşitli ülkelerden sanatçıların sundukları kültür ve sanat bölümü ilgi ile izlendi.

F. ALMANYA'DA RÖVANŞİST EĞİLİMLER

(Baştarafı 1. sayfada)

Almanya'daki, başta CDU/CSU yönetimi olmak üzere, tüm gerici-milliyetçi güçlerin intikamcılığının ve yayılmacı emellerinin açıkça bir kere daha ilan edilmesiydi. Hitler dönemi başlangıcının benzer motifleri bugün aynen sağcı F.Alman politikacıları tarafından kullanılıyor. F.Alman halkının kafasında "Südet", "Silezya", "A.Loren" vb. gibi hatta Demokratik Almanya topraklarının dahi "bir gün geri alınacağı" umulan "kaybedilmiş haklar" olduğu imajı diri tutulmak isteniyor. II. Dünya Savaşı sonuçlarının 40 yıl geçtikten sonra bile hazmedilemediğini, Avrupa'da ve dünya barışını tehdit eden güçler arasında F.Almanya'nın giderek sıyrılıp öne geldiğini bu gelişmelerden izlemek mümkün.

Soruna ciddiyet kazandıran, F.Alman yöneticilerinin hesapsız tutumlarıdır. Kohl "Almanya'nın henüz çözümlenmemiş sorunları" derken açıkça toprak talebini dile getiriyor. CDU milletvekili Hupka buluşma'da, "BRD ülkenin hür olan parçasıdır. Almanya BRD'den daha büyüktür ve kesin sınırlar BRD değildir." derken bu yayılmacı düşünceyi saklamaya hiç gerek duymuyor.

"1939 sınırlarına geri dönme"!.. Bu tam bir macera ve Reagan politikasından güç alan bir cüretkârlık. Yalta Konferansı'nın Avrupa'daki bugünkü düzene ve istikrara temel teşkil eden kararlarını tartışmak, bugün bütün dünyayı yangın yerine döndürecek girişimlere hevesli olmak anlamına gelir. Avrupa ve dünya barışı, F.Alman geriliğinin bu yönde diriltmeye çalıştığı tarihsel rüyadan geçmişte büyük zarar gördü ve bir daha görmemeli.

Nitekim F.Almanya'nın sağduyulu politik güçleri, SPD ve Yeşiller hareketi ve Alman Komünist Partisi hükümetin beslediği bu "rövanşist" eğilimlerin yarattığı tehlikeye dikkat çekerek Alman halkını uyardılar.

ÖZAL'IN KABA

(Baştarafı 1. sayfada)

Bu salt Özal'a münhasır bir görüş değildir. Evren hemen her zaman bu ve benzeri sözlerle askeri mahkeme yargıçlarına direktif yollamakta, siyasi davaları yönlendirmektedir. Rejimin tüm sivil ve asker görevlileri isterik bir anti-komünizmin militan sözcüleri gibi, her saat icra-ı sanat eylemektedirler.

Özal'ın sözleri için "yalandır" demek bile fazla. DİSK bir sendikadır, Barış Derneği de Barış Derneğidir. Her iki örgüt yöneticileri hakkında açılan davalar sürmektedir. Demecin bu davaları etkilemeye dönük yönü açıkça görülmektedir.

Asıl olan amaç, ABD'ye gözkırparak ilave ekonomik primler koparmaktır. Bu, Özal türü politikacı soyunun 1950'den buyana değişmeyen yöntemi olmuştur. ABD yönetimleri ekonomik yardım konusunda en pinti oldukları zamanda bile "antikomünizme pirim vermekte" hep cömert olagelmişlerdir.

DİSK işçi haklarını ödünsüz savunan bir sendikadır, anarşi ile ilişkisi yoktur, finans kaynağı ise üye işçilerin aidatlarından ibarettir, yasal bir örgüttür. Barış Derneği barışı savunmaktadır, yasal bir örgüttür. Bu örgütler, faşist Evren-Özal rejimi "suç" ilan etmiş olsa bile, asla suç olmayan çalışmalar yapmışlardır. Siyasal örgüt olmadıkları için komünist siyasi görevler üstlenmeleri de sözkonusu olmamıştır.

KIBRIS'TA SEÇİM

(Baştarafı 1. sayfada)

başkan seçildi. Partisinin oylarını dahi alamayan ve Denktaş'a karşı tutarlı bir politika izleyemeyen Toplumcu Kurtuluş Partisi lideri Alpay Durduran'ın hataları Denktaş'a bu "zafer"in yolunu açtı. Kıbrıs'ta yaşayan Türk işçi ve emekçilerin partisi CTP adayı Özker Özgür başkanlık seçiminde % 19 oy alarak Denktaş'ın artık "cemaat reisi" olamayacağını, Kuzey Kıbrıs'ta değneksiz dolaşamıyacağını kanıtladı.

Başkanlık seçiminin haber verdiği bu gerçeği 23 Haziran genel seçimleri doğrulayıp pekiştirdi. Denktaş'ın partisi % 36 oy aldı ve parlamento çoğunluğunu kazanamadı, 24 milletvekili çıkarabildi. (meclis 50 üyelidir) CTP 12 milletvekili çıkardı. Bu, Kıbrıs Türk kesiminde işçi sınıfının, emekçi sınıfların, ilerici aydınların, faşizme karşı demokrasiden, savaşa karşı barıştan yana saf tutanların gücünü gösterdi. Orta sol bir parti olan TKP ise seçimlerden meclise 10 üye sokarak çıktı.

4 üyelik kazanan ve Türkiye'den getirilen göçmenlerin oylarını alan emekli subayların partisi YDP'nin desteği Denktaş yanlısı bir hükümet kurulmasına kıl payı yetse bile gericiliğin karşısında önemli bir blok oluşmuştur ve Evren-Denktaş ikilisinin planı bundan sonra belki hiç işlemeyecektir.

SUUDİ ARABİSTAN

(Baştarafı 2. sayfada)

larak uzatılmaktadır. İkamet kartı kaybolduğunda ise yenisini alabilmek için 3 bin riyal ödemek şarttır. İzine giden işçiler pasaport işlemleri için de bin riyal ödemek zorundadırlar. Bütün bu haracın yanında kefalet yükümlülüğü sırasında hükümete bin riyal ödemek zorundayız. Tabii bu kefalet birden fazla kez alınmışsa her defasında yeniden ödemeye tabiyiz.

Buradan anlaşıldığı gibi, patron sömürüsünden başka devlet de işçinin alınterine gözdikmiştir. Burada biriktirdiği birkaç kuruşu ülkesine geri göndermesini istememektedir.

Sağlık sorunlarına gelince; iş kazasına uğrayan bir işçi hafif yaralıysa devlet hastanelerinde eskiden parasız tedavi görüyordu ve yetersiz de olsa işçiye prim ödeniyordu. Yarası veya hastalığı ciddi durumda ise hak ettiği sosyal yardımların onda ikisi verilip memleketine geri gönderiliyordu. Şimdilerde ise bunların hiçbiri verilmemekte, işçi kendi kesesinden tedavi olmakta, hatta ölüm vakalarında dahi işçi ailesine işçinin hakettiği yardımların zerresini ödememektedirler. Cenazesini memlekete gönderme dahi işçi ailesine yüklenmekte, aksi takdirde burada toprağa verilmektedir.

Şu anda Suudi Arabistan'da çalışan bütün yabancı işçiler için durum aynıdır. Hükümetinden, işçi hukuk mahkemesine, tekelci şirketlerden müesseselere kadar hepsi vargücüyle işçi hakları üzerine saldırıya geçmişlerdir.

Bu ülkelerde çalışan bizlerin ve başka ülkelerdeki göçmen işçi ve emekçi kardeşlerimizin bellemesi gereken şu ki, kurtuluş yolu sanılan yabancı ülkelere çalışmaya gitme gerçekte kurtuluş yolu değildir. Ve er geç bu yabancı ülkelere geldiğimiz gibi açlığımızla, sefaletimizle üstüne üstelik kanımızı, alınterimizi, gücümüzü verdiğimiz ülkelerde gördüğümüz aşağılık insan muamelesini de yüklenerek ülkemize geri dönmek zorunda kalacağız.

Bizlerin asıl kurtuluşu Türkiye'dir, Türkiye topraklarıdır. Bizler ülkemizde çalışan işçi-emekçi ve köylü kardeşlerimizin nihai kurtuluş mücadelesine omuz verirsek kurtulabiliriz.

POLİS YASASI

(Baştarafı 1. sayfada)

ğunlukla Özal'ı ve Anap'ı hedeflemekle sınırlı tutulması idi.

Karşı çıktıkları neydi?

Yasanın anti-demokratik özüne karşı çıktılar ama, tamamına değil. Daha çok polise "ahlâkçı zabıta" rolü veren hükümlerle ilgilendiler. "Modern Türkiye" görüntüsünü bozacağını endişe ettikleri bu hükümler onlara göre "laikliğe" ve dolayısıyla Türk ordusunun amaçlarına da ters düşüyordu.

En büyük yanlış da buydu. Yasa Türk ordusunun amaçlarına tam uygundu, çünkü bu amaç toplumun, asker kullanmaksızın zaptü rapt altında tutulmasıydı. Sıkıyönetim yavaşça kalkıyordu ama "sıkı polis" geliyordu. Uygulama sıkıyönetimden "olağanüstü" hal durumuna kaydırılıyor, bu da sıkıyönetim şartlarının polis örgütü aracılığıyla aynen korunması anlamına geliyordu.

Yasa, toplumsal yaşamın bugünkü işleyişine bir yenilik katmıyor. Eksilen de yok artan da. Bugün sıkıyönetim ne yapıyorsa, bunu polisin de yapmasını öngörüyor.

● Yasa işkenceyi kurumlaştırıp bir ilk sorgu vahşeti olmaktan çıkardı ve yargılamanın doğal bir parçası haline soktu. Sanık için yargıç önüne çıktıktan sonra da cangüvenliği sözkonusu olamayacak. Polis cezaevlerinde tutukluları alıp 15 gün süreyle işkenceye tabi tutabilecek.

● Hükümet, valiler, kaymakamlar ve polis örgütü aracılığıyla siyasi muhalefetin her türlüsünü engelleyebilecek, bunu seçim günü dahi uygulayıp sonuç alabilecek.

● Yasaya göre toplumda "suçlu" olmayan yoktur. Herkes, şimdi suç işlememiş veya işlemiyor olabilir. Ama yarın işlemeyeceğini kim bilebilir ki? İşte polis bu varsayıma dayanarak şüphe üretebilecek, dilediğini gözaltına alabilecek, sorulduğunda "suç işleyeceğinden şüphelendim" diyebilecek.

● Yasa polisin keyfi zorbalığını "yasal zorbalık" haline getiriyor. Polis, gösteri ve miting dağıtırken "zor" ve "maddi güç" kullanabilecek. Adam öldüren polis tutuklanmıyacak, görev icabı ise (!) —ve polis 24 saat görevli sayılacak— polis işlediği cinayetten sorumlu tutulup mahkum edilemeyecek.

Bu, insanların nefes almaya bile korktukları, kimse için can güvenliğinin bulunmayıp ve örneğini başka ülkelerde de gördüğümüz (meselâ Savak İran'ı gibi) POLİS DEVLETİ biçimidir.

GEMİNİN KAPTANI

(Baştarafı 3. sayfada)

kaları ve yaşadıkları saltanatlarıdır. İşçilerin ücret prangasıyla bağlı mahkumlar olup, kürek çektikleri bir gemide Şevket Yılmaz tempoyu arttıran davulu çalmakta ve —işçilerin karşısında utanmadan bu örneği vererek— kaptan köşkündeki kapitalistlere selam göndermektedir.

Evet, Türk-İş'in bu sarı yönetimine işçi sınıfımızın güveni yoktur. Ne var ki bu güvensizlik, ileride sürdürüleceği söylenen toplantılara katılmama şeklinde değil, aksine çeşitli engelleri, zorlukları aşarak katılıp bizzat yüzlerine haykırarak belli edilmelidir. Bu toplantılar göstermelik olmaktan kurtarılmalı, faşizmin yasaklarına işçi haklarının daha da geriletilmek istenmesine karşı tepkilerin yükseltildiği, acil taleplerin söylendiği alanlar haline getirilmelidir. Bu arada "en büyük Türk-İş, başka büyük yok!" şeklindeki yoz sızmaların önlenmesine çalışılmalı, işçi sınıfının güne uygun gerçek sloganları seslendirilmelidir.

(Gerçek Gazetesinin Haziran 1985 tarihli 237. sayısından alınmıştır.)

MAÇKA'DA FÜZE RAMPASI MI?

(Baştarafı 3. sayfada)

bir milyon liraya fırlıyor. İstimlak edilen 12 dönüm arazinin bedeli hemen ödeniyor. Alan memnun, satan çok çok memnun. İnşaat 1984 yılının başında hemen başlıyor. İlk iş olarak 5 kamyon, bir kepçe, 10-15 işçi geliyor. Birbirinden 20-30 m. uzaklıkta, 30-40 ton su alacak biçimde beş tane kuyu açılmaya başlanıyor. Kuyuların derinliği yanlarına gitme olanağı olmadığı için —girmek yasak— bilinmiyor. Kuyu açma çalışmaları 1984 yazboyu sürüyor. Yıl sonu bitiriliyor. TIR kamyonları bu kuyulara yerleştirilmek üzere kocaman çelik ve bakır kıvrık levhalar getiriyor. Daha bir sürü görevi bilinmeyen parçalar getiriliyor. Çevre halkı gelen malzemenin çoğunluğundan yapılacak tesisin önemini daha iyi anlamaya başlıyor. "Bu iş basit bir silah deposu işi değil, bu çok büyük bir iş olacak" diye düşünmeye başlıyor ve biraz da korkuyor.

Bugünlerde yine köyün yukarı tarafında 40-50 dönümlük düz bir arazinin daha NATO tarafından alınıp havaalanı yapılacağı söyleniyor. "Kuyu" inşaatları bitmek üzere. Kuyular çelik ve bakır levhalarla örtülüyor. Bu sefer de köyün yukarısına radar yerleştirileceği söylentisi dolaşıyor.

İstimlak edilen 12 dönümlük alanın çevresi dikenli telle çevrili. Giriş için bir kapı var. Orada da nöbetçi bulunuyor. Bu tesisin işlevinin ne olduğunu kimse bilmiyor, kestiremiyor. Silah deposu mi? Füze rampası mı? NATO üssü mü? Bilemiyoruz. Ancak hortlatılan militarizmin ya da SİA anlaşmasının somut bir uzantısı olduğundan kuşku duymuyoruz.

Bir Gerçek Okuru
Gerçek gazetesinin Mayıs 1985 tarihli 236. sayısından alınmıştır.

GÜNEY AFRİKA

(Baştarafı 4. sayfada)

masını istiyor. Bu kararda SWAPO savaşçılarıyla G.Afrika "güvenlik kuvvetleri" arasında ateşkes sağlandıktan sonra G.Afrika askerlerinin ülkeyi terketmesi, onların yerini B.M. birliklerinin alması ve serbest seçimler yapılması öngörülüyor.

Namibia'daki bu son gelişmenin en ilginç bir yanı da, sözde "ulusal birlik hükümeti"nin işe başlaması münasebetiyle düzenlenen masraflı şenliklerde ABD, Büyük Britanya ve Fransa parlamento üyeleriyle diğer örgüt temsilcilerinin hazır ve nazır bulunmalarıydı! Bu manzara emperyalist güçlerin Birleşmiş Milletler kararlarına ne ölçüde değer verdiklerini ortaya koyduğu gibi, Güney Afrika Cumhuriyeti'nin ırkçı yöneticilerinin "uluslararası kamuoyu" derken neyi kastettiklerini de bir kere daha açığa vuruyordu.

FİSE KONGRESİ

(Baştarafı 3. sayfada)

ICFTU'ya bağlı IFFTU (Hür Öğretmen Sendikaları Federasyonu)'nun genel kurulu Marsilya'da yapıldı. Kongre'ye konuk gözlemci olarak çağrılan TÖB-DER iki kişilik bir delegasyonla genel kurul çalışmalarına katıldı.

IFFTU'nun genel sekreteri tarafından yazılan yürütme kurulu raporunda Türkiye'de TÖB-DER üzerinde yapılan baskılar protesto edildi. F.Almanya Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW) başkanı ise yaptığı konuşmada, Türkiye'deki askeri faşist diktatörlüğü protesto ederek, TÖB-DER'le sürekli dayanışma içinde bulunduğunu belirtti.

III. Enternasyonal'in VII. Kongresi'nin 50. yılı

Antifaşist mücadelenin teorik temelleri ve mücadele taktikleri bakımından bir dönüm noktası

III. Enternasyonal VII. Kongresi 25 Temmuz – 20 Ağustos 1935 tarihinde Moskova'da yapılmış, 65 komünist partisinin ve çok sayıda uluslararası militan örgütün 513 delegesi katılmıştı.

VII. Kongre'nin önemi faşizme karşı mücadelede işçi sınıfının mücadele ilke ve taktiklerini teorik bir temele kavuşturmasıdır. Faşizm 1920'lerden itibaren Avrupa'da yükselmekte, Almanya'da ve İtalya'da iktidara gelerek bütün Avrupa'yı etkisi altına almaktadır. Diğer Avrupa ülkelerinde ve Balkanlarda faşist rejimler kurulmuştur. Faşizm, İspanya, Fransa ve Portekiz'de tırmanmaktadır.

Başta Hitler olmak üzere, faşist yönetimler görülmedik bir silahlanma yarışı içindedirler. İngiltere yeni bir paylaşım savaşının başdöndürücü hazırlığı içindedir. Dünya savaş tehdidi altındadır.

VII. Kongre faşizme karşı mücadelenin esaslarını ve hatta her bir ülkenin özgül şartlarında bu mücadelenin nasıl örgütleneceği konularına açıklık getirdi, esaslar tesbit etti, işçi sınıflarını 50 yıl sonra bile geçerliliğini korumakta olan ilkelerle donattı.

VII. Kongre'nin tartışıp onayladığı Dimitrof raporu (2 Ağustos'da sunuldu) bugün faşizme karşı mücadele edenlere yol gösteren temel bir belge olma niteliğini koruyor.

Georgi Dimitrof

FAŞİZM KARŞISINDA İŞÇİ SINIFININ BİRLİK MÜCADELESİNDEKİ GÖREVLERİ

VII. Kongre faşizme karşı mücadelede işçi sınıfının görevlerini şu temel noktalarda açıklığa kavuşturdu:

DURUMUN TESBİTİ:

Kongre Avrupa'daki duruma açıklık kazandıran şu tesbiti yaptı. Kapitalist bunalım şiddetlenmektedir. Devrimci dalga emekçi sınıfları sarmaktadır. "Egemen burjuvazinin kurtuluşu faşizmde arama eğilimi güçlenmektedir."

Kongre "emekçiler üzerinde eşi görülmemiş bir haydutluğun uygulanmak istendiğini ve zorba bir emperyalist savaşın hazırlıklarının yapıldığını" tesbit etti. Bu, Avrupa'daki durumun yolaçacağı kaçınılmaz sonucun önceden açıkça tesbit edilmesiydi.

FAŞİZMİ DOĞRU TEŞHİS:

Faşizmin siyasi niteliğine ve sınıf temeline ilişkin tartışmaları VII. Kongre olgunlaştırdı ve bu konudaki yanlışları mahkum etti. Faşizmi "Finans kapitalin en gerici, en şoven, en emperyalist unsurlarının açık terörcü diktatörlüğü" olarak tanımladı.

Kongre'nin faşizm tanımı zengin bir teorik muhteva taşıyordu. "Faşizmin her ülkedeki özelliklerini, ulusal özgüllüklerini araştırmamız, incelememiz ve izlememiz ve faşizme karşı mücadelenin biçimlerini ve eylem yöntemlerini buna göre belirlememiz gerekir..." demekle Kongre, tanımla yetinilmemesi gerektiğine dikkatleri toplamıştı.

BURJUVA DEMOKRASİSİ-FAŞİZM:

VII. Kongre'nin en önemli tesbitlerinden biri de şu oldu: "Faşizmin iktidara gelişi-bir burjuva hükümetinin yerine bir başkasının geldiği basit bir değişiklik değildir... burjuva demokrasisinin yerini açık terörcü diktatörlüğe terkettiği bir değişikliktir." diyerek bütün dikkatlerin buna toplanmasını istedi. Bu önemliydi. Faşizmle burjuva demokrasisini —her ikisi de burjuva diktatörlüğüdür diyerek— aynı kefeye koyma, dolayısıyla politik hedefler ve mücadele taktikleri bakımından yeni görevleri kavrama eğilimi işçi sınıfı saflarında yaygındı. Bu yanılgı aşılmış oldu.

FAŞİZME KARŞI İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ

VII. Kongre faşizmi yenilgiye uğratacak temel gücün işçi sınıfı olduğunu, bunda da işçi sınıfının BİRLİĞİNİN temel şart olduğunu tesbit etti. Bu Avrupa somutunda, faşizme karşı mücadelenin gereklerini henüz kavrayamamış sosyal demokratlara nasıl yaklaşılacağını da gösterdi, hem de her ülke için zenginlikler içeren bir formülle: "Hiç kuşkusuz çeşitli ülkelerde birleşik cephelerin somut olarak maddeleşmesi çeşitli yol ve biçimlerle olacaktır, bu farklılıklar ilgili işçi sınıfı örgütlerinin durumuna ve karakterine, onların olgunluk derecesine, sözkonusu ülkedeki somut duruma ve uluslararası işçi hareketinde meydana gelen değişikliklere bağlıdır."

SENDİKALARIN BİRLİĞİ

VII. Kongre'nin onayladığı rapor faşizme karşı olma temeli üzerinde bütün işkollarındaki sendikaların, hem ülke ve hem de uluslararası düzeyde birleştirilmelerini istiyordu: "Biz sınıf bilincine varmış birleşik sendikalar istiyoruz... bu olgu sermayenin ve faşizmin saldırısına karşı işçi sınıfının en önemli barikatlarından birisidir. Sendikaların birleşmesi için sadece tek şartımız vardır: Onların sermayeye karşı, faşizme karşı savaşmaları ve sendika için, demokrasi için mücadele etmeleridir."

KİTLELERLE SAĞLAM BAĞLAR KURMAK:

VII. Kongre komünistlerin önüne şu görevi koydu: "Faşizm işçileri kendi legal örgütlerinden yoksun bırakmıştır. Onları faşist örgütlere girmeye zorlamıştır; yığınlar oralardadır. Kimisi zorla kimisi ise kendi istekleriyle bu örgütlere katılmışlardır. Faşizmin bu kitle örgütleri bizim kitlelerle ilişki kuracağımız legal veya yarı-legal eylem alanlarımız olabilir ve olmalıdır da. Bu örgütler kitlelerin günlük çıkarlarını savunabilmemiz için bizim legal veya yarı-legal çıkış noktamız olmalıdır. Komünistler bu imkânlardan uzak duracaklarına bu örgütlerde yönetim kademelerini ele geçirmek için çalışmalıdırlar... Ve böyle bir çalışmanın devrimci işçinin kendisine duyduğu saygıya ve şerefine uygun düşmeyeceği şeklindeki önyargıdan tümüyle kurtulmalıdırlar."

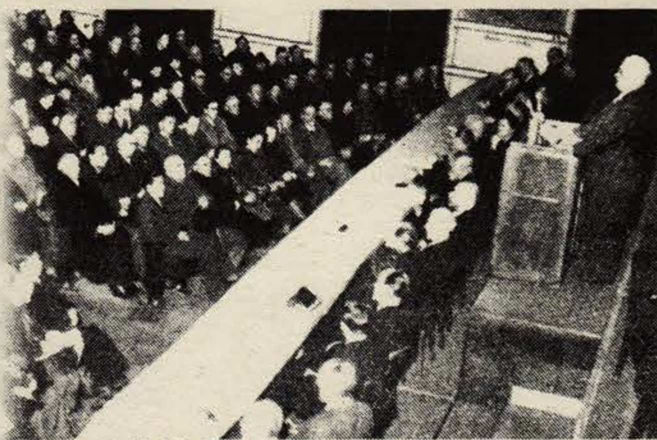

Enternasyonal liderlerinden Wilhelm Pieck, Otto Grotewohl ile.

NASIL BİR DEMOKRASİ?

VII. Kongre, faşizme karşı işçi sınıfının önündeki acil hedefi "demokrasi için mücadele olarak" koymakla yetinmedi, buna açıklık getirdi.

Böyle bir durumda proletaryanın uğrunda mücadele vereceği demokrasi liberal ve biçimsel bir burjuva demokrasisi olmayıp daha ileri ve daha yüksek bir demokrasiydi; böyle bir demokrasinin sosyal muhtevası güçlü olmalıydı, proletaryanın konumunu güçlendirmeli, haklarını ve imkânlarını geliştirmeli, sosyalist devrimin yolunu açmalıydı. O dönemde başlıca düşmanı, —faşizmi—, safdışı ettikten ve dönemin ana çelişkisi olan "faşist diktatörlük ile burjuva demokrasisi arasındaki çelişkiyi" çözdükten sonra emek ile sermaye arasındaki temel çelişkiyi çözmeye sıra gelecekti. Böylece işçi sınıfının esas düşmanının yani tekelci sermayenin yenilgiye uğratılması aynı zamanda burjuvazinin bütün olarak yenilmesi demekti.

Wilhelm Pieck 30 Ocak 1946'da Antifaşist Partinin kapanış toplantısında konuşma yaparken.

FAŞİST DEMAGOJİYE KARŞI İDEOLOJİK MÜCADELE

VII. Kongre faşizme karşı mücadelede, faşizmin kitleleri kandırmak için başvurduğu binbir yalanın ve şartlandırmanın açığa çıkarılması için çalışmaya büyük önem verdi.

Faşizme karşı ideolojik mücadelenin önemi de büyüktü. Çünkü faşizm bir kısım kitleleri demagoji ve hile yoluyla aldatıyor ve şartlandırıyordu. Faşistler her ulusun tarihindeki tüm değerli yanları kendilerine malediyorlar, kendilerini tarihteki kahramanların mirasçısı ve devamı olarak gösteriyorlar, kitleleri azgın bir milliyetçilik, şovenizm ve ırkçılıkla şartlandırıyorlardı. Bu nedenle Komünist Partiler halkların ulusal çıkarlarına karşı kayıtsız kalamazlardı, bir yandan kendi enternasyonalist konumlarının ve ideolojilerinin propagandasını yaparken, öte yandan gerçek ulusal gücün kendileri olduğunu göstermeliydiler.

VII. Kongre'nin bu kararları, faşizme karşı mücadele eden bütün güçlere ışık tuttu. Faşizm VII. Kongre kararlarını hayata geçirmeyi başaran işçi sınıfı partilerinin mücadelesiyle ve Sovyetler Birliği'nin geniş desteği ve uluslararası işçi hareketinin dayanışma gücüyle mağlup edildi. Kimi anti-faşist cephelerin önü halk demokratik iktidarının kurulmasına açıldı, kimi cepheler faşizmi alaşağı edip ülkeye demokrasi getirdiler. Bugün faşizme karşı mücadele eden güçler VII. Kongre'nin 50 yıldır geçerliliğini koruyan tezlerini hayata geçirmek için çaba gösteriyorlar.

Dimitrof Kalarof ile

III. Enternasyonal'in VII. Kongresi'nde yönetime seçilenler:
Prezidyum üyeleri: Cachin, Dimitrof, Ercoli, Florin, Foster, Gottwald, Kolarof, Kuusinen, Lenski, Manuilski, Marty, Moskvin, Okana, Pieck, Pollitt, Stalin, Thorez, Wan Min
Sekreterlik: Dimitrof (Genel Sekreter), Ercoli, Manuilski, Pieck, Kuusinen, Marty, Gottwald

Kim eskidi kim yeni kaldı?

III. Enternasyonal VII. Kongresi faşizme karşı mücadele edenlerin kılavuzu olan tezler oluşturdu. Bu tezlerin rehberliğinde faşizme karşı mücadeleyi yürütenler zafere ulaştılar. Bu tezlere aldırış etmeyip kendi bildiğini okuyanlar hüsrana uğradılar.

VII. Kongre tezleri III. Enternasyonal'in 13. Plenumunda oluştu, Dimitrof tarafından VII.Kongre'de okundu ve bütün komünist partilerince onaylandı. Bu tezlere, gerek III.Enternasyonal platformlarında yapılan daha önceki tartışmalar, gerekse dünyanın her yerinde siyasi güçlerin konuya ilişkin tartışmaları temel teşkil etti. Bu tezlerin kökeni 15 yıllık bir teorik birikime dayanıyordu. Sadece komünistleri değil, sosyal demokratları, emekçi halk örgütlenmelerini ve demokrasiden yana bütün toplum güçlerini ilgilendiriyor, onlara da yol ve yordam gösteriyordu.

Bu tezler 50 yıldır geçerliliğini koruyorlar. Türkiye'de bugünkü anti-faşist mücadelenin teorik sorunları bakımından VII. Kongre tezleri temel kaynak niteliğindedir. Yeniden ve yeniden okunup öğrenilmeli, ama ezberlenmeden, kavranarak öğrenilmelidir. Çünkü, papağan gibi bilseler bile, VII. Kongre tezlerinin ne dediğini hâlâ anlıyamayanlar, Türkiye'de demokrasi güçleri arasında hayli yaygındır.

VII. Kongre'nin tezlerini "eskimiş" bulanların başında maceracı sol akımlar geliyordu. Bunlar faşizme karşı sabırlı bir geniş cephe çalışmasını ve herşeyden önce de "burjuva demokrasisini savunma görevini" küçümsüyor, işçi sınıfının böyle bir görevi üstlenemeyeceğini, onun görevinin her zaman ve her yerde "devrim yapmak" (!) olduğunu ileri sürüyorlardı. Şimdi bunların büyük bir kesimi bu "yüksek amaçlardan" vazgeçmek şöyle dursun, burjuva reformizminin arkasında, faşizmin yıkılıp gideceği günü beklemektedirler. Bu sonuç mantıksaldır. Madem ki demokrasiyi savunmak burjuvaziye düşerdi, bugün faşizmi göndermek de onun görevi olmalıydı.

Böyle keskin konumlardan bakarak VII. Kongre tezlerini "komünizmin sulandırılması" diye niteleyen bir kısım aydın –meselâ Birikim ve bugünkü Yeni Gündem çevresi– ise, geldikleri noktada demokrasiyi "liberal" saydıkları Türk burjuva kesimlerinden bekler konuma sürüklenmişlerdir. Bu "aklın ve sağduyunun sulandırılması" değil de nedir? Komünistlerle diğer anti-faşist güçlerin cephe beraberliğini "komünizmden ödün" vermek olarak görüyorlarken bugünkü konumlarına gelmek için ne "ödünler" verdiklerini yakınen biliyoruz. Gerçekten de, faşizme karşı mücadeleyi bunlar gibi anlayabilmek için, işçi ve emekçi sınıfların davasına sırt çevirmek, burjuvazinin sofrasına oturmak gerekirdi. VII. Kongre kararlarına "kulp" takanların akibetleri belli olmuştur. Onlar eskimiş ama VII. Kongre kararları yeni kalmıştır.